

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE (EU) 2020/394

z dne 7. oktobra 2019

o ukrepih SA.39119 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2014/CP), ki jih je Helenska republika izvedla v obliki subvencioniranih obrestnih mer in poroštev v zvezi s požari leta 2007 (ta sklep zajema samo kmetijski sektor)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2019) 7094)

Besedilo v grškem jeziku je edino verodostojno

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) in zlasti prvega pododstavka člena 108 (2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu s prvim pododstavkom člena 108(2) PDEU ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

I. POSTOPEK

- (1) Komisija je 22. julija 2014 prejela pritožbo glede domnevne pomoči, ki jo je grška država odobrila družbi Sogia Ellas S.A in njenim hčerinskim družbam (v nadaljnjem besedilu: družba Sogia Ellas), ki so dejavne v sektorju predelave kmetijskih proizvodov. Pomoč je vključevala subvencionirane obrestne mere in državna poročta za obstoječa posojila, o katerih naj bi se ponovno pogajalo in za katera naj bi veljalo obdobje odloga, ter za nova posojila.
- (2) Komisija je z dopisom z dne 25. julija 2014 zaprosila grške organe za informacije v zvezi z domnevno pomočjo. Grški organi so odgovorili z dopisom z dne 17. novembra 2014, v katerem so navedli podrobne informacije o pravnih podlagah domnevne pomoči. Komisija je 11. decembra 2015 Grčiji poslala drugi dopis, na katerega so grški organi odgovorili z dopisom z dne 11. februarja 2016, ki je bil evidentiran istega dne. Grški organi so v svojem odgovoru navedli dodatne informacije o pravnih podlagah, pogojih za dodelitev pomoči in upravičencih.
- (3) Komisija je z dopisom z dne 11. decembra 2015 grške organe obvestila, da je bilo pri prvem pregledu informacij, ki so jih predložili, ugotovljeno, da je bila domnevna pomoč dodeljena brez odobritve Komisije. Poleg tega domnevna pomoč ni bila omejena na družbo Sogia Ellas in njene hčerinske družbe, temveč bi se lahko v skladu z grško zakonodajo dodelila tudi drugim upravičencem. Zato se je Komisija odločila, da bo odprla zadevo v zvezi z nepriglašeno državno pomočjo (zadeva SA.39119 (2015/NN)) in razširila obseg svoje preiskave na celotni kmetijski sektor.
- (4) Sklep Komisije o začetku postopka (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka) je bil v *Uradnem listu Evropske unije* objavljen 16. septembra 2016 ⁽²⁾. Komisija je grške organe pozvala, naj predložijo oceno števila upravičencev do vsake sheme, opredeljene v sklepu o začetku postopka, in zadevne zneske pomoči. Kot je navedeno v sklepu o začetku postopka, bi Komisija sicer sprejela sklep na podlagi informacij, ki jih je imela na voljo. Komisija je pozvala zainteresirane strani, naj predložijo svoje pripombe v zvezi z zadevnimi ukrepi.

⁽¹⁾ Poziv k predložitvi pripomb na podlagi člena 108(2) PDEU, Državna pomoč SA.39119 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2014/CP) – Pomoč za družbo Sogia Ellas SA et al. (UL C 341, 16.9.2016, str. 23).

⁽²⁾ Glej opombo 1.

- (5) Pripomb ni predložila nobena zainteresirana stran. Grški organi so svoja stališča glede sklepa o začetku postopka poslali 23. septembra 2016. V svojem odgovoru so Komisijo obvestili, da ne morejo predložiti informacij, zahtevanih v sklepu o začetku postopka.
- (6) Komisija je z dopisoma z dne 2. decembra 2016 in 15. januarja 2018 grške organe znova pozvala, naj predložijo manjkajoče informacije. Grški organi so predložili zahtevane informacije z dopisoma z dne 9. marca 2017 in 21. februarja 2018.
- (7) Tako kot sklep o začetku postopka se tudi ta sklep nanaša samo na dejavnosti, povezane s proizvodnjo, predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, tj. proizvodov, navedenih v Prilogi I k PDEU, razen ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, ter z gozdarstvom, kot ga opredeljuje Eurostat. Zato ne posega v morebitno pomoč, dodeljeno drugim gospodarskim sektorjem v skladu z zadevnimi shemami pomoči.

II. OPIS UKREPOV

1. Cilj

- (8) Cilj ukrepov je bil zagotoviti pomoč podjetjem, ki imajo sedež in opravljajo dejavnosti na območjih Grčije, ki so jih prizadeli požari leta 2007, ne glede na njihov statutarni sedež. Po navedbah grških organov je bil širši namen ponovno vzpostaviti proizvodno zmogljivost, ki so jo hudo prizadeli požari.

2. Pravna podlaga

- (9) Pravne podlage za domnevno pomoč so Odločba št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007) ministra za gospodarstvo in finance, kakor je bila spremenjena in dopolnjena z Odločbo št. 38600/B.1750/5-9-2007 (ULHR 1780/B'/5-9-2007), Odločba št. 46082/B.2123/24-10-2007 (ULHR 2139/B'/2-11-2007), Odločba št. 6391/B.342/8-2-2008 (ULHR 242/B'/14-2-2008), Odločba št. 34227/B.1123/23-7-2008 (ULHR 1548/B'/5-8-2008), Odločba št. 57198/B.2406/28-12-2012 (ULHR 3462/B'/28-12-2012) ter odstavek 7 člena 2 Zakona št. 3816/2010 (ULHR 6/A'/26.1.2010) in odstavek 5 člena 21 Zakona št. 3867/2010 (ULHR 128/A'/3.8.2010).
- (10) Pogoji, pod katerimi je bilo poroštvo grške države dodeljeno na podlagi Odločbe št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007), so bili podrobneje določeni v Odločbi št. 2/54310/0025/13.9.2007 (ULHR B' 1858/13.9.2007) ministra za gospodarstvo in finance. Navedena odločba je bila spremenjena z Odločbo št. 2/86490/0025/31.12.2007 (ULHR B' 2493/31.12.2007) namestnika ministra za finance, Odločbo št. 2/57144/0025/20.8.2008 (ULHR B' 1732/28.8.2008), Odločbo št. 2/22475/0025/25.4.2012 (ULHR B' 1346/25.4.2012) ministra za finance ter Odločbo št. 2/52027/0025/30.8.2012 (ULHR B' 2404/30.8.2012) namestnika ministra za finance in Odločbo št. 2/1755/0025/20.2.2013 (ULHR B' 465/27.2.2013) namestnika ministra za finance. Odločba št. 2/1755/0025/20.2.2013 je bila dodatno spremenjena z Odločbo št. 2/38310/0025/14.5.2014 (ULHR B' 1262/16.5.2014) in Odločbo št. 2/43758/0025/29.6.2015 (ULHR B' 1289/29.6.2015), ki sta zato pomembni za ta sklep.

3. Ukrepi

- (11) Zaradi požarov, ki so julija in avgusta 2007 izbruhnili v prefekturah Mesenija, Elida, Arkadija, Lakonija, Evboja in okrožju Aigialeia v prefekturi Ahaja, je grški minister za notranje zadeve, javno upravo in decentralizacijo 25. avgusta 2007 z Ministrsko odločbo št. 47870/25.8.2007 (ULHR 1706/B'/25.8.2007) razglasil izredne razmere po vsej državi.
- (12) Grški organi so trdili, da so požari na teh območjih povzročili ogromno škodo, izgubo človeških življenj in živalske populacije ter uničenje gozdnih in kmetijskih površin na podeželju ter infrastrukture, kar je imelo izjemno resne posledice za lokalno gospodarstvo. Grški organi so pojav zaradi njegovega obsega opredelili kot nesrečo v smislu člena 107(2)(b) PDEU, kot je razvidno iz ustreznih grafov Komisije, na katere so se grški organi sklicevali pri komunikaciji z navedeno institucijo ⁽³⁾.

⁽³⁾ Znanstvena in tehnična poročila JRC, Poročilo št. 10: „Gozdni požari v Evropi leta 2009“, graf 13a: „Pogorišča v Grčiji v zadnjih 30 letih“, str. 29, na voljo na spletnem naslovu http://forest.jrc.ec.europa.eu/media/cms_page_media/9/forest-fires-in-europe-2009.pdf; predstavitev pogorišč v Grčiji leta 2007 na ravni 3 NUTS v skladu z evropskim informacijskim sistemom za gozdne požare (EFFIS), Evropska komisija – Skupno raziskovalno središče, na voljo na spletnem naslovu <http://forest.jrc.ec.europa.eu/effis/applications/fire-history>.

- (13) Za obravnavo navedenega položaja je grški minister za gospodarstvo in finance sprejel Odločbo št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007) ⁽⁴⁾, ki je bila pozneje spremenjena in dopolnjena. Naslov navedene odločbe je bil „Posojila za obratna sredstva in druge oblike posojil za podjetja in delavce, ki so jih prizadeli požari leta 2007 v prefekturah Mesenija, Elida, Arkadija, Lakonija, Evboja in okrožju Aigialeia v [prefekturi] Ahaja“.
- (14) V skladu z Odločbo sta bili vzpostavljeni dve shemi državne pomoči ⁽⁵⁾, kot sledi:
- (a) shema za preoblikovanje dolgov, nastalih do 25. avgusta 2007, ne glede na to, ali so zapadli v plačilo ali ne ⁽⁶⁾ (v tem sklepu: shema A), ki je zajemala kapitalizacijo dolgov, ki so bili nato spremenjeni v nova posojila, in vključevala odobritev „obdobja odloga“, subvencije obrestne mere in državna poroštva;
  - (b) shema, ki je zajemala nova posojila za obratna sredstva, ki naj bi bila odobrena po 25. avgustu 2007 ter za katera bi se lahko dodelile subvencije obrestne mere in državna poroštva ⁽⁷⁾ (v tem sklepu: shema B).
- (15) Zlasti je bilo v Odločbi št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007) navedeno naslednje: „Preoblikovanje dolga in dodelitev obratnih sredstev podjetjem in delavcem, ki se nahajajo in opravljajo dejavnosti v prefekturah Mesenija, Elida, Arkadija, Lakonija, Evboja in okrožju Aigialeia v prefekturi Ahaja, ki so jih prizadeli požari leta 2007.“

A. Preoblikovanje dolga

Vsi dolgovi podjetij in delavcev, ki so jih prizadeli požari v letu 2007, nastali do 25. avgusta 2007, bodo kapitalizirani in spremenjeni v novo posojilo z obdobjem odloga 28 mesecev, ne glede na to, ali so zapadli v plačilo ali ne. Prvi obrok se odplača 31. decembra 2009. Preostanek posojila se odplača v enakih šestmesečnih obrokih (amortizacija glavnice in obresti). Celotno trajanje posojila v okviru preoblikovanja je deset let, vključno z obdobjem odloga. Odhodki za obresti na posojilo v obdobju odloga se subvencionirajo 100-odstotno z računa, vzpostavljenega v skladu z Zakonom 128/1975, v preostalem obdobju posojila pa 50-odstotno.

Obrestna mera preoblikovanega dolga je obrestna mera zadnje izdaje dvanajstmesečnih grških državnih obveznic pred začetkom obrestnega obdobja, zvišana za 70 % celotnega prispevka v skladu z Zakonom 128/1975. Stopnja subvencije se zaokroži navzgor/navzdol na najbližjo četrtno točko.

Za glavnico in obresti na zgoraj navedena posojila se zagotovi poroštvo grške države v skladu z veljavnim Zakonom 2322/1995.

B. Odobritev posojil za obratna sredstva za podjetja in delavce

Obratna sredstva lahko dodelijo kreditne institucije v skladu z ustreznimi določbami veljavnega Zakona št. 1955/2.7.1991 guvernerja Banke Grčije, ki urejajo potrebe in obratna sredstva. Ta posojila bodo subvencionirana z računa, vzpostavljenega v skladu z Zakonom 128/1975, kot sledi:

- a. za posojila v vrednosti do 5 000 EUR se zagotovi 100-odstotna subvencija obrestne mere;
- b. za posojila v vrednosti do 20 000 EUR se zagotovi 80-odstotna subvencija obrestne mere;
- c. za posojila v vrednosti do 60 000 EUR se zagotovi 50-odstotna subvencija obrestne mere;
- d. za posojila v vrednosti do 90 000 EUR se zagotovi 30-odstotna subvencija obrestne mere.

Znesek subvencije obrestne mere bo enak za celotni znesek posojila.

⁽⁴⁾ Odločba je bila pozneje spremenjena in dopolnjena, kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah 9 in 10.

⁽⁵⁾ Po potrebi sta ti shemi v tem sklepu obravnavani posebej kot „shema A“ in „shema B“. Sicer sta v tem sklepu poimenovani zgolj kot „shemi“.

⁽⁶⁾ Glej točko A uvodne izjave 15 v nadaljevanju.

⁽⁷⁾ Glej točko B uvodne izjave 15 v nadaljevanju.

Največji znesek teh posojil znaša 35 % prometa podjetja v letu 2006, trajajo pa 60 mesecev.

Obrestna mera za zgoraj navedena posojila je obrestna mera zadnje izdaje dvanajstmesečnih grških državnih obveznic pred začetkom obrestnega obdobja, zvišana za 70 % celotnega prispevka v skladu z Zakonom 128/1975. Stopnja subvencije se zaokroži navzgor/navzdol na najbližjo četrtno točko.

Opozoriti je treba, da bo promet podjetij, ki leta 2006 niso izvajala prodaje ali so začela poslovati med 1. januarjem 2007 in 31. avgustom 2007, določen na podlagi nakupov, izvedenih v prvih šestih mesecih poslovanja v letu 2007, pomnoženih z dva (2), znesek pa bo določen po upoštevanju 45-odstotne stopnje bruto dobička.

Za glavnico in obresti na zgoraj navedena posojila se zagotovi poroštvo grške države v skladu z veljavnim Zakonom 2322/1995.“

- (16) Z Odločbo št. 38600/B.1750/5-9-2007 (ULHR 1780/B'/5-9-2007) sta bila spremenjena naslov in besedilo Odločbe št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007). Novi naslov je bil „Posojila za obratna sredstva in druge oblike posojil za podjetja in delavce v prefekturah Mesenija, Elida, Arkadija, Lakonija, Evboja in okrožju Aigialeia v [prefekturi] Ahaja“. Povedano drugače, besedilo „ki so jih prizadeli požari leta 2007“, ki se je nanašalo na upravičence do shem pomoči in je tako očitno omejevalo področje uporabe shem pomoči na upravičence, ki so jih dejansko prizadeli požari, je bilo izbrisano iz naslova pravne podlage.
- (17) Poleg tega je bilo z Odločbo št. 38600/B.1750/5-9-2007 (ULHR 1780/B'/5-9-2007) prvemu stavku poglavja A Odločbe št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007) dodano besedilo, poudarjeno v naslednjem odlomku: „A. Preoblikovanje dolga

Vsi dolgovi podjetij in delavcev **v zgoraj navedenih prefekturah**, ki so jih prizadeli požari v letu 2007, nastali do 25. avgusta 2007, bodo kapitalizirani in spremenjeni v novo posojilo z obdobjem odloga 28 mesecev, ne glede na to, ali so zapadli v plačilo ali ne. Prvi obrok se odplača 31. decembra 2009.“ [poudarek dodan]

- (18) Ti dve spremembi skupaj sta pomenili, da se zahteva, v skladu s katero so morali škodo, ki so jo utrpeli upravičenci, povzročiti požari leta 2007, ni več uporabljala za upravičence, ampak preprosto za prefektore, v katerih so upravičenci imeli sedež ali opravljali dejavnosti, in to ne glede na njihov statutarni sedež. To ugotovitev potrjuje odgovor grških organov na vprašanje, ali je bilo nadomestilo upravičencem zagotovljeno za škodo, ki so jo utrpeli neposredno zaradi požarov, ki ga je Komisija postavila v svojem dopisu z dne 11. decembra 2015. Grški organi so se v svojem odgovoru z dne 11. februarja 2016 sklicevali na splošno in doslej najhujšo naravo požarov, zaradi katerih so podjetja utrpela škodo zgolj zato, ker so opravljala proizvodne dejavnosti na prizadetih območjih.
- (19) Z drugimi odločbami in zakoni iz uvodne izjave 9 je bila Odločba št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007) dodatno spremenjena in dopolnjena. V Odločbi št. 46082/B.2123/24-10-2007 (ULHR 2139/B'/2-11-2007) je bilo med drugim določeno:

„a) Na koncu poglavja A [Odločbe št. 36579/B.1666/27-8-2007 (UL II 1740/30-8-2007)] – ‚Preoblikovanje dolga‘ se dodajo naslednji odstavki:

„Kreditne institucije lahko zgoraj navedena preoblikovanja izvedejo brez poročstva grške države v znesku do 25 000 000 EUR na podjetje. Komercialna podjetja in delavci lahko preoblikujejo zneske v višini do 100 000 EUR.

Kadar podjetja zaprosijo za preoblikovanje dolgov, ki znašajo med 100 000 EUR in 25 000 000 EUR, morajo kreditni instituciji, pri kateri imajo največ dolgov, predložiti študijo sposobnosti preživetja, ki jo oceni navedena kreditna institucija.

Določbe poglavja A ne urejajo naslednjega:

- posojila podjetij/delavcev, ki so že vključena v klavzule o preoblikovanju v skladu z veljavnim Zakonom 128/1975, razen če je mogoče dokazati, da so požari povzročili škodo na objektih na zemljiščih navedenih podjetij ali delavcev, ali njihovi strojni opremi, surovinah ali blagu. Za potrditev te škode bodo morali predložiti potrdilo pristojnih organov svoje prefekture;
- posojila, ki so jih podjetja/delavci najeli v zameno za prenos pravice do nepovratnih sredstev iz naložbenega programa na podlagi shem državne podpore;
- posojila podjetij/delavcev, ki so vključena v program financiranja, na podlagi katerega se naložba šteje za del sheme državne podpore.

b) Na koncu poglavja B [Odločbe št. 36579/B.1666/27-8-2007 (UL II 1740/30-8-2007)] – ‚Odobritev posojil za obratna sredstva za podjetja in delavce‘ se dodata naslednja odstavka:

„Zgoraj navedene določbe poglavja B zajemajo podjetja in delavce, zajete z nepovratnimi sredstvi iz programa naložb na podlagi ureditve državne pomoči, če je bil naložbeni projekt zaključen.

Zgoraj navedene določbe poglavij A in B zajemajo podjetja in delavce, ki se nahajajo in opravljajo dejavnosti v občinskih enotah Aigio, Akrata, Diakopto, Sympoliteia, Erineos in Aigeira v okrožju Aigialeia v prefekturi Ahaja ter občinskih enotah Eleios-Pronnoi in Livathos v prefekturi Kefalonija.“

- (20) Z Odločbo št. 6391/B.342/8-2-2008 (ULHR 242/B'/14-2-2008) je bil spremenjen znesek (s 100 000 EUR na 150 000 EUR), za katerega so morala podjetja, ki so želela doseči ponovna pogajanja o svojih dolgovih, predložiti študijo sposobnosti preživetja. Rok za predložitev takih zahtev je bil dodatno podaljšan z 31. decembra 2007 na 31. marec 2008.
- (21) Z Odločbo št. 34227/B.1123/23-7-2008 (ULHR 1548/B'/5-8-2008) je bilo geografsko področje uporabe shem razširjeno, kot je opisano v uvodni izjavi 25, rok za vložitev vloge za sodelovanje v shemi pa je bil ponovno podaljšan do 31. avgusta 2008.
- (22) Z Odločbo št. 57198/B.2406/28-12-2012 (ULHR 3462/B'/28-12-2012) so bile sheme spremenjene, da bi se upravičencem, ki niso prejeli državnega poroštva, dovolilo, da zaprosijo za začasno ustavitev odplačevanja svojega dolga za obdobje med 1. januarjem 2012 in 31. decembrom 2012. Posojiljemalci so morali plačati obresti, obračunane v obdobju začasne ustavitve. Upravičenci so lahko pri finančnih institucijah vložili vloge za uporabo navedene določbe do 28. februarja 2013.
- (23) Pogoji za odobritev državnega poroštva so bili podrobno določeni v Odločbi št. 2/54310/0025/13.9.2007 (ULHR B' 1858/13.9.2007), katere ustrezni deli se glasijo:

„1) Grška država bo zagotovila poroštvo v višini do 80 % za preoblikovanje dolgov, nastalih do 25. avgusta 2007 – ne glede na to, ali so zapadli v plačilo ali ne – iz posojil, ki so jih kreditne institucije odobrile delavcem in podjetjem, ki imajo sedež in opravljajo dejavnost v prefekturah Mesenija, Elida, Arkadija, Lakonija, Evboja in okrožju Aigialeia v prefekturi Ahaja, občinah, ki so jih prizadeli požari leta 2007, v novo posojilo, ki ga je treba povrniti v enakih šestmesečnih obrokih (amortizacija glavnice in obresti) z obdobjem odloga od 25. avgusta 2007 do 31. decembra 2009. Celotno trajanje posojila v okviru preoblikovanja je deset (10) let, vključno z obdobjem odloga. Prvi obrok posojila se odplača 30. junija 2010. Obrestna mera preoblikovanega posojila se subvencionira in določi v skladu s pogoji Odločbe št. 36579/B.1666/27.8.2007 ministra za gospodarske zadeve in finance.

Poroštvo grške države velja za 80 % preoblikovanega dolga in obresti od zadevnih dolgov v višini do 20 000 000,00 na podjetje.

Poroštvo grške države bo zagotovljeno tudi za [fizične osebe] komercialna podjetja, registrirane člane gospodarskih zbornic in delavce iz teh prefektur, katerih dolgovi, ki jih je treba prestrukturirati, ne presegajo 100 000,00 EUR.

Obresti za obdobje odloga se kapitalizirajo 31. decembra 2009, prvi obrok posojila pa bo odplačan 30. junija 2010.

V primeru neplačila treh zaporednih obrokov amortizacije z ustreznimi obrestmi ali treh obrokov glavnice in obresti iz naslova navedenega preoblikovanja bo celotni znesek preoblikovanih dolgov zapadel v plačilo. Da bi država poravnala zajamčene terjatve, morajo banke po preteku treh mesecev od tretjega obroka predložiti dokazila iz Odločbe št. 2/478/0025/4.1.2006 (UL II 16/13.1.2006) ministra za gospodarske zadeve in finance.

2) Grška država zagotovi 80-odstotno poroštvo za odobritev posojil za obratna sredstva z odplačilno dobo petih let, vključno z obdobjem odloga, za delavce in podjetja, ki so registrirani in opravljajo dejavnosti v prefekturah Mesenija, Elida, Lakonija, Evboja in okrožju Aigialeia v prefekturi Ahaja, ki so jih prizadeli požari leta 2007, in to ne glede na kraj statutarnega sedeža podjetja.

Obrestna mera navedenih posojil se subvencionira in določi v skladu s pogoji Odločbe št. 36579/B.1666/27.8.2007 ministra za gospodarske zadeve in finance.

Ta posojila bodo odobrena vsem podjetjem v teh prefekturah za največ 35 % prometa podjetja v letu 2006 in v znesku posojila do 90 000,00 EUR na podjetje. Promet podjetij, ki leta 2006 niso izvajala prodaje ali so začela poslovati med 1. januarjem 2007 in 27. avgustom 2007, bo določen na podlagi nakupov, izvedenih v prvih šestih mesecih poslovanja v letu 2007, pomnoženih z dva (2), znesek pa bo določen po upoštevanju 45-odstotne stopnje bruto dobička.

Ta posojila se odplačajo v enakih šestmesečnih obrokih, ki zajemajo glavnico in obresti, z obdobjem odloga za glavnico od datuma izplačila do 31. decembra 2009. Prvi obrok se odplača 30. junija 2010. Nesubvencionirani del obresti v obdobju odloga plačajo podjetja.

Ta posojila se bodo upravljala na podlagi novega ločenega sporazuma o posojilu. Grška država bo za zgoraj navedena posojila zagotovila poroštvo za 80 % glavnice in ustrezne obresti v obdobju odloga in običajnem obdobju za vsa podjetja.

[...]

Zahtevana dokazila:

[...]

(v) Študija sposobnosti preživetja skupaj s predlaganim stvarnim zavarovanjem (samo za podjetja, ki zaprosijo za preoblikovanje dolga v znesku, ki presega 100 000,00 EUR).

Zadevna študija bi morala vključevati naslednje:

- (a) skupne obveznosti podjetja po poravnavi njegovega dolga do kreditnega sistema, dobaviteljev, zavarovalnih skladov, vlade in splošnega trga ter sporazume o preoblikovanju za odplačilo navedenih obveznosti;
- (b) objavljene računovodske izkaze podjetja za zadnja tri leta (podjetja z računovodskimi izkazi tipa B morajo predložiti obrazca E3 in E9 za zadnja tri leta);
- (c) razpored denarnega toka podjetja za naslednja tri leta (prejemki in plačila);
- (d) oceno prihodkov in dobičkov podjetja za naslednja tri leta;
- (e) obratna sredstva, potrebna za poslovanje, vire financiranja;
- (f) obstoječe zavarovanje s premoženjem, predlagano prestrukturiranje obstoječega zavarovanja za kritje poravnane dolga in predlagano novo stvarno zavarovanje za dolgove, ki jih je treba poravnati (samo če dolgovi presegajo 100 000,00 EUR).

B. Podjetja in delavci v zadevnih prefekturah, ki po gozdnih požarih zaprosijo samo za novo posojilo za obratna sredstva, morajo svoje vloge predložiti oddelku D direktorata 25 državnega urada za splošno računovodstvo ter priložiti naslednja dokazila:

- (a) objavljene računovodske izkaze podjetja za zadnja tri leta (podjetja z računovodskimi izkazi tipa B morajo predložiti obrazca E3 in E9 za zadnja tri leta);
- (b) razpored denarnega toka podjetja za naslednja tri leta (prejemki in plačila);
- (c) oceno prihodkov in dobičkov podjetja za naslednja tri leta;

- (d) potrdilo o registraciji pri zbornici prefekture, v kateri ima podjetje sedež (delavci in živinorejci morajo predložiti potrdilo lokalnega davčnega urada o začetku opravljanja dejavnosti);
- (e) izpolnjen in podpisan ustrezeni obrazec državnega urada za splošno računovodstvo za ‚Oceno sposobnosti preživetja podjetij, ki vložijo vlogo za grško državno poroštvo‘, ki je na voljo na spletišču urada (www.mof-glk.gr).

Zagotovitev stvarnega zavarovanja se ne zahteva za kritje novih posojil za obratna sredstva za nobeno kategorijo podjetij.

Odbor za upravljanje in presojo pristojnosti za poroštva grške države (člen 37 Zakona 3458/2006 UL I 94/8.5.2006) bo ocenil vloge in študije sposobnosti preživetja skupaj z obstoječim in predlaganim zavarovanjem s premoženjem za kritje celotnega dolga, ki ga je treba preoblikovati (po potrebi), pred končno odobritvijo zagovitve poroštva v skladu z določbami nacionalne zakonodaje in zakonodaje Skupnosti (člena 87 in 88 Pogodbe ES).“

- (24) V skladu s členom 2(7) Zakona št. 3816/2010 (ULHR 6/A'/26.1.2010), kakor je bil spremenjen s členom 21(5) Zakona št. 3867/2010 (ULHR 128/A'/3.8.2010), so imeli upravičenci do posojil, najetih na podlagi Odločbe št. 2/54310/0025/13.9.2007 (ULHR B' 1858/13.9.2007), pravico, da do 30. avgusta 2010 z retroaktivnim učinkom od 1. januarja 2010 zaprosijo za dveletno začasno ustavitev amortizacijskega odplačevanja glavnice z ustreznim podaljšanjem pogodbenega obdobja posojila in plačili obresti med začasno ustavitvijo v skladu s pogostostjo plačila obresti, določeno v pogodbi. Obresti so dolžni plačati posojilojemalci. V skladu z Odločbo št. 2/22475/0025/25.4.2012 (ULHR B' 1346), kakor je bila spremenjena z Odločbo št. 2/52027/0025/30.8.2012 (ULHR B' 2404) in Odločbo št. 2/1755/0025/20.2.2013 (ULHR B' 465/27.2.2013), je bilo mogoče navedeno začasno ustavitev podaljšati s 1. januarja 2012 do 31. decembra 2012 na podlagi zahteve, ki jo je bilo treba predložiti finančni instituciji do 28. februarja 2013. Z Odločbo št. 2/38310/0025/14.5.2014 (ULHR B' 1262/16.5.2014) je bila zagotovljena možnost dodatnečasne ustavitve od 31. decembra 2013 do 31. decembra 2014, z Odločbo št. 2/43758/0025/29.6.2015 (ULHR B' 1289/29.6.2015) pa možnost novečasne ustavitve za posojila, ki se iztečejo po 1. januarju 2017, in sicer od 31. decembra 2013 do 31. decembra 2016.

4. Geografsko področje uporabe ukrepov

- (25) Prvotno so se sheme pomoči uporabljale za prefekturo Mesenija, Elida, Arkadija, Lakonija, Evboja in okrožje Aigialeia v prefekturi Ahaja. Pozneje je bil v skladu z Odločbo št. 46082/B.2123/24-10-2007 (ULHR 2139/B'/2-11-2007), za državna poroštva pa z Odločbo št. 2/86490/0025/31.12.2007 (ULHR B' 2493/31.12.2007) njihov obseg razširjen na občine Aigio, Akrata, Diakoptou, Sumpoliteias, Erineou in Aigeiras na območju Aigeira v prefekturi Ahaja ter občini Eleios-Pronnoi in Livathos v prefekturi Kefalonija, v skladu z Odločbo št. 34227/B.1123/23-7-2008 (ULHR 1548/B'/5-8-2008), za državna poroštva pa z Odločbo št. 2/57144/0025/20.8.2008 (ULHR B' 1732/28.8.2008) pa na občini Argalasti in Afeton ter naselja Agia Paraskevi, Zormiadon, Porou in Troulou občine Skiathos v prefekturi Magnezija.

5. Trajanje

- (26) Ministrska odločba št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007) ministra za gospodarstvo in finance, s katero sta bili vzpostavljeni shemi državne pomoči (z dodatnimi spremembami), je bila objavljena 30. avgusta 2007 in je po podatkih grških organov še vedno veljavna.
- (27) Grški organi so navedli, da so morali upravičenci predložiti svoje vloge do 31. decembra 2007, medtem ko je bilo treba vloge za občini Argalasti in Afeton ter naselja Agia Paraskevi, Zormiadon, Porou in Troulou občine Skiathos v prefekturi Magnezija predložiti do 31. oktobra 2008. Trajanje posojil v okviru sheme A (glej uvodno izjavo 14) je bilo 10 let, v okviru sheme B (glej uvodno izjavo 14) pa 5 let. Posojila so bila odobrena do 31. decembra 2010. Državna poroštva so bila povezana s specifičnimi finančnimi transakcijami (tj. bodisi s posojili v zvezi s preoblikovanjem dolga v okviru sheme A in z zgoraj navedenim trajanjem 10 let bodisi s posojili za obratna sredstva v okviru sheme B in z zgoraj navedenim trajanjem 5 let).

6. Ocenjeni znesek domnevne pomoči

- (28) Grški organi so Komisijo obvestili, da so subvencije obrestne mere, dodeljene upravičencem, skupaj znašale 192 771 140,81 EUR. Zlasti eden od upravičencev, tj. družba Sogia Ellas in njene hčerinske družbe, so prejele subvencijo obrestne mere v znesku 8 293 527,92 EUR, pri čemer navedenemu podjetju ni bilo dano državno poroštvo. Kar zadeva državna poroštva, so grški organi navedli, da je skupni znesek posojil znašal 146 969 403,78 EUR, skupni znesek, za katerega je jamčila grška država, pa 117 575 523,04 EUR. Grški organi so Komisijo obvestili, da so kreditne institucije že poslale zahtevke za unovčitev poroštva v zvezi s 396 posojili (298 upravičencem) v skupnem znesku 55 233 316,43 EUR. Grški organi so navedli, da je bilo od 76 zahtevkov, ki so bili ocenjeni v času predložitve informacij februarja 2018, državno poroštvo uporabljeno v 62 primerih, grška država pa je torej kreditnim institucijam plačala znesek v višini 6 836 810,80 EUR. Ker grški organi še vedno obdelujejo podatke za potrditev končnih upravičencev in zneskov, so ti izračuni začasni.

7. Upravičenci

- (29) Zdi se, da sta shemi pomoči med drugim ⁽⁸⁾ na voljo vsem podjetjem, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, kot so navedeni v Prilogi I k PDEU, in gozdarstvom, kolikor imajo sedež in opravljajo dejavnosti na enem od območij, za katera se uporabljata shemi pomoči, ne glede na njihov statutarni sedež (glej uvodno izjavo 15).
- (30) Po začasni oceni grških organov je bilo do subvencij obrestne mere upravičenih 3773 podjetij (vključno z družbo Sogia Ellas in njenimi hčerinskimi družbami), do državnih poroštev pa 746 podjetij.

8. Upravičeni stroški

- (31) Zdi se, da so bili upravičeni stroški operativni stroški podjetij, ki imajo sedež in opravljajo dejavnosti na enem od območij, za katera se uporabljata shemi, ne glede na njihov statutarni sedež. Če ta podjetja niso opravljala gospodarskih dejavnosti, so bila izključena iz shem. Če so imela podjetja več proizvodnih enot, so lahko na podlagi shem prejela pomoč v zvezi z dejavnostmi proizvodnih enot, ki so bile ustanovljene in so obratovalne na prizadetih območjih. Zlasti v zvezi s shemo B so lahko upravičenci prejeli posojila v višini do 35 % prometa svoje proizvodne enote, ki je ustanovljena in obratuje na prizadetem območju, ne glede na statutarni sedež podjetja.

9. Oblika in intenzivnost pomoči

- (32) Pomoč se dodeli v obliki državnih poroštev in subvencij obrestne mere. Državna poroštva so se uporabila za 80 % posojila, vključno z zadevnimi obrestmi. V zvezi s subvencijami obrestne mere za posojila, ki so bila predmet ponovnih pogajanj, je pomoč znašala 100 % v obdobju odloga in 50 % v preostalem obdobju posojila. Subvencije obrestne mere za nova posojila so znašale med 30 % in 100 %, kot je opisano v uvodni izjavi 15.

III. DVOMI, KI JIH JE KOMISIJA IZRAZILA V SKLEPU O ZAČETKU POSTOPKA

1. Obstoj pomoči v smislu člena 107(1) PDEU

- (33) Da bi Komisija strukturirano izvedla presojo, ali zadevne sheme izpolnjujejo pogoje člena 107(1) PDEU, je ločeno analizirala instrumenta, uporabljena v obeh shemah: subvencijo obrestne mere na eni strani in državno poroštvo na drugi.

⁽⁸⁾ Pravne podlage niso določale omejitve na kmetijski sektor.

Subvencija obrestne mere

- (34) Subvencija obrestne mere, ki jo je grška država odobrila na podlagi Odločbe št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B/30-8-2007), kakor je bila pozneje spremenjena in dopolnjena, je izpolnjevala vse pogoje člena 107(1) PDEU. Subvencijo je odobrila grška država in z njo zagotovila jasno prednost, saj so se zaradi nje stroški posojila močno znižali, v nekaterih primerih in za določena obdobja pa je bilo posojilo celo brezobrestno, kot je podrobno opisano v uvodni izjavi 15.
- (35) Poleg tega je bil izpolnjen tudi pogoj selektivnosti, saj so bili upravičenci omejeni na podjetja s sedežem na geografskih območjih, ki so jih prizadeli požari leta 2007, kot je določeno v uvodni izjavi 25.
- (36) Kar zadeva pogoj v zvezi z izkrivljanjem konkurence, v skladu s sodno prakso Sodišča že samo dejstvo, da se konkurenčni položaj podjetja v primerjavi z drugimi konkurenčnimi podjetji okrepi z dodelitvijo gospodarske koristi, ki je podjetje sicer v okviru svojega običajnega poslovanja ne bi imelo, nakazuje morebitno izkrivljanje konkurence⁽⁹⁾. V zadevnem primeru se je konkurenčni položaj prejemnikov okrepi zaradi gospodarske koristi, zagotovljene z nacionalnim ukrepom, zato bi lahko ukrep izkrivljal konkurenco. Zdi se, da pomoč, ki se dodeli podjetju, prizadene trgovino med državami članicami, če podjetje posluje na trgu, odprtem za trgovanje v Uniji⁽¹⁰⁾. Upravičenci do zadevne pomoči so poslovali na zelo konkurenčnem trgu kmetijskih proizvodov in v gozdarstvu. Poleg tega v skladu s sodno prakso Sodišča ni praga ali odstotka, pod katerim se lahko šteje, da trgovina med državami članicami ni bila prizadeta – niti sorazmerno majhen znesek pomoči ali sorazmerna majhnost podjetja ne pomeni *a priori*, da trgovina med državami članicami ni prizadeta⁽¹¹⁾. V sektorjih kmetijstva in gozdarstva je trgovanje v Uniji obsežno. Zato bi lahko zadevni ukrep vplival na trgovino med državami članicami.
- (37) Zato se je zdelo, da so v zvezi s subvencijo obrestne mere izpolnjeni vsi pogoji iz člena 107(1) PDEU.

Državno poroštvo

- (38) Grška država se je z Odločbo št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B/30-8-2007), kakor je bila pozneje spremenjena in dopolnjena, odločila tudi, da poroštvo odobri podjetjem, ki imajo sedež na geografskih območjih, ki so jih prizadeli požari leta 2007. Pogoji, pod katerimi je bilo dano to poroštvo, so bili podrobneje določeni z Odločbo št. 2/54310/0025/13.9.2007 (ULHR B' 1858/13.9.2007), kakor je bila pozneje spremenjena in dopolnjena. Kot je navedeno v oddelku 2.1 obvestila Komisije o poroštvih⁽¹²⁾, splošna merila člena 107(1) PDEU veljajo tudi za poroštva. Neposredna poroštva države lahko dejansko pomenijo državno pomoč. Ugodnosti državnega poroštva izhajajo iz tega, da tveganje, povezano s poroštvom, nosi država. Tovrstno tveganje se navadno poplača z ustrežno premijo. Kadar se država odpove takšni premiji, to pomeni ugodnost za podjetje, kateremu je bilo odobreno državno poroštvo, ter zmanjšanje državnih prihodkov. Poroštvo je bilo torej v tem primeru dodeljeno iz državnih sredstev. V obvestilu Komisije o poroštvih je navedeno še, da lahko gre za državno pomoč, tudi če se izkaže, da država v okviru poroštva ne izvrši nikakršnih plačil.
- (39) Ugodnost, prejeta na podlagi poroštva v okviru sheme, je očitna. Kot je navedeno v oddelku 2.3 obvestila Komisije o poroštvih, posojilojemalec pridobi prednost, kadar mu ni treba plačati premije ali plača nizko premijo. Poleg tega državno poroštvo v primerjavi z razmerami brez poroštva posojilojemalcu omogoči, da posojilo najame pod finančnimi pogoji, ki so ugodnejši od običajnih pogojev na finančnih trgih.

⁽⁹⁾ Glej med drugim sodbi Sodišča z dne 19. septembra 2000 v zadevi C-156/98, *Nemčija proti Komisiji*, EU:C:2000:467, točka 30, in z dne 17. septembra 1980 v zadevi C-730/79, *Philip Morris Holland BV proti Komisiji*, EU:C:1980:209.

⁽¹⁰⁾ Sodba Sodišča z dne 13. julija 1988 v zadevi C-102/87, *Francija proti Komisiji*, EU:C:1988:391.

⁽¹¹⁾ Sodba Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi C-280/00, *Altmark Trans GmbH*, EU:C:2003:415, točka 81.

⁽¹²⁾ Obvestilo Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštvev, UL C 155, 20.6.2008, str. 10. S tem obvestilom se je nadomestilo Obvestilo Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštvev 2000/K 71/07, ki je veljalo do 31. decembra 2009.

- (40) Dejstvo, da so morali upravičenci v okviru sheme A zagotoviti zavarovanje s premoženjem, če je njihov dolg, ki je bil predmet ponovnih pogajanj, presegal 100 000,00 EUR (glej uvodno izjavo 23 zgoraj), ne spremeni ocene, da je tudi v teh primerih odobreno državno poroštvo vključevalo element pomoči. Ustrezne ugotovitve, ki jih je Komisija navedla v Sklepu 2012/320/EU ⁽¹³⁾, Splošno sodišče pa potrdilo v sodbi v zadevi T-150/12 ⁽¹⁴⁾, veljajo tudi v zadevnem primeru. Zato je državno poroštvo pomenilo pomoč tudi, če so upravičenci zagotovili zavarovanje s premoženjem, saj se je država sama odločila, ali bo uporabila pravice, podeljene s sporazumi o zavarovanju s premoženjem, če upravičenci niso odplačali posojil. To je dejansko držalo, saj se zdi, da pravna podlaga shem ni vsebovala določb o samodejni aktivaciji sporazumov o zavarovanju s premoženjem v primeru, da upravičenci ne bi odplačali posojil. Nazadnje, ni bilo jasno, ali je bilo treba v vseh primerih zavarovati celotni znesek posojila s premoženjem. Poleg tega ni bilo jasno, ali je zavarovanje s premoženjem kakor koli vplivalo na izračun veljavne premije (če je obstajala).
- (41) Oddelek 3.4 obvestila Komisije o poroštvi vsebuje seznam pogojev, ki morajo biti izpolnjeni za izključitev obstoja državne pomoči. Zdi se, da zadevni ukrep ni izpolnjeval vseh teh pogojev. Zlasti se je zdelo, da shemi nista zaprti za posojilojemalce v finančnih težavah, kot se zahteva v skladu s točko (a) oddelka 3.4 obvestila Komisije o poroštvi. Grški organi so navedli, da so bila podjetja v težavah izključena iz shem, saj so morala podjetja pred prejemom državnega poroštva predložiti študije sposobnosti preživetja. Vendar je na podlagi besedila Odločbe št. 2/54310/0025/13.9.2007 (ULHR B' 1858/13.9.2007) obveznost predložitve študije sposobnosti preživetja veljala samo za podjetja, ki so zaprosila za preoblikovanje dolga v znesku nad 100 000,00 EUR, kot je navedeno v uvodni izjavi 23. Zato se je zdelo, da v zvezi z drugimi upravičenci na podlagi sheme A in vsemi upravičenci na podlagi sheme B podjetja v težavah niso bila izključena. Poleg tega Komisija na podlagi svojega razlogovanja iz uvodnih izjav 88 in 89 Sklepa Komisije 2012/307/EU ⁽¹⁵⁾, ni mogla sprejeti tega argumenta ob upoštevanju navedene ministrske odločbe. V navedeni odločbi je bilo določeno, da študija sposobnosti preživetja vključuje: „skupne obveznosti podjetja po poravnavi njegovega dolga do kreditnega sistema, dobaviteljev, zavarovalnih skladov, vlade in splošnega trga ter sporazume o ureditvah za odplačilo navedenih obveznosti“. Zato ni mogoče izključiti, da je bila pomoč dodeljena podjetjem v težavah, saj je bilo v sami študiji sposobnosti preživetja upoštevano prestrukturiranje dolga na podlagi sheme A. Povedano drugače, študija sposobnosti preživetja je bila osredotočena na možnosti za sposobnost preživetja upravičencev po prestrukturiranju njihovega dolga na podlagi sheme A. To pomeni, da so bili lahko vložniki v času študije v težavah, ampak so bili vseeno vključeni v shemo A zaradi predvidenih možnosti obnove sposobnosti preživetja po prejemu pomoči.
- (42) Poleg tega v zvezi s točko (d) oddelka 3.4 obvestila Komisije o poroštvi ni bilo jasno, ali so upravičenci plačali premijo, in če so jo, na kakšni podlagi je bila izračunana, da bi izražala tržno oblikovano ceno za vsako poroštvo. Pravne podlage shem ne vsebujejo sklica na izračun, grški organi pa v svojih dopisih iz uvodne izjave 2 niso navedli obveznosti plačila premije kot pogoja za dodelitev državnih poroštev. Zato se je pojavil dvom o tem, da so pogoji sheme temeljili na realni oceni tveganja, tako da bi se iz premij, ki jih plačujejo upravičenci, po vsej verjetnosti financirala sama.
- (43) Zato se je zdelo, da ni bilo pravilne in postopne ocene, ali se shema lahko financira sama, niti letnega preverjanja ustreznosti višine premij – če so obstajale – niti morebitne prilagoditve premij, da bi se lahko shemi še naprej financirali sami. Pravne podlage tudi v zvezi s tem niso vsebovale nobenih določb. Zato tudi pogoj iz točke (e) oddelka 3.4 obvestila Komisije o poroštvi ni bil izpolnjen.

⁽¹³⁾ Sklep Komisije 2012/320/EU z dne 25. januarja 2012 o pomoči, ki jo je Grčija odobrila pridelovalcem žita in zadrugam za zbiranje žit št. SA 27354 (C 36/10) (ex NN 3/10, ex CP 11/09) (UL L 164, 23.6.2012, str. 10).

⁽¹⁴⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 9. aprila 2014 v zadevi T-150/12, *Grčija proti Komisiji*, EU:T:2014:191, točke od 82 do 85.

⁽¹⁵⁾ Sklep Komisije 2012/307/EU z dne 19. oktobra 2011 o shemah državne pomoči v obliki prestrukturiranja dolgov, ki jih je Grčija izvedla v regijah Kastoria, Euboia, Florina, Kilkis, Rodopi, Evros, Xanthi in Dodekanez, kakor tudi na otokih Lesbos, Samos in Chios (št. C 23/04 (ex NN 153/03), C 20/05 (ex NN 70/04) in C 50/05 (ex NN 20/05)) (UL L 153, 14.6.2012, str. 16).

- (44) Dvom se je pojavil tudi glede tega, ali bi premije – če bi se zaračunavale za državna poroštva na podlagi navedenih shem – v skladu s točko (f) oddelka 3.4 obvestila Komisije o poroštvih pokrivala običajna tveganja, povezana z dodelitvijo poroštv, upravne stroške sheme in letno odškodnino za ustrezen kapital, tudi če slednji še sploh ni bil položen ali je bil položen le delno. Zato je bilo dvomljivo, da so bile premije skladne s tržnimi cenami.
- (45) Zdelo se je tudi, da v okviru shem ni bila določena upravičenost podjetij glede na bonitetno oceno, ki je pogoj za preglednost v skladu s točko (g) oddelka 3.4 obvestila Komisije o poroštvih.
- (46) V fazi sklepa o začetku postopka ni bilo nobenega elementa, ki bi kazal, ali so se za zadevni shemi uporabljale možnosti iz oddelka 3.5 obvestila Komisije o poroštvih za uporabo premij varnega pristana v poroštvih shemah za MSP ali uporabo enotnih premij v poroštvih shemah za MSP. Možnosti, da sta shemi koristili MSP, ni bilo mogoče izključiti.
- (47) Zato Komisija ni mogla izključiti obstoja državne pomoči na podlagi pogojev oddelka 3.4 obvestila Komisije o poroštvih. Nasprotno, državna poroštva v okviru zadevnih ukrepov so pomenila državno pomoč, saj so izpolnjevala ustrezne pogoje člena 107(1) PDEU.
- (48) Kar zadeva pripisljivost ukrepov državi, je bilo jasno, da je državna poroštva zagotovila grška država.
- (49) Komisija je v sklepu o začetku postopka ugotovila, da je bil v skladu z Odločbo št. 2/54310/0025/13.9.2007 (ULHR B' 1858/13.9.2007) Odbor za upravljanje in presojo pristojnosti za poroštva grške države pristojen za oceno vseh vlog pred dodelitvijo državnih poroštev⁽¹⁶⁾. Zato je bilo mogoče njegovo ravnanje pripisati državi, grški organi pa niso mogli trditi, da je bilo mogoče državna poroštva preklicati *ex tunc*, saj nekaterih pogojev za njihovo dodelitev v času njihove dodelitve ni bilo.
- (50) Kar zadeva vključenost državnih sredstev, so državna poroštva omogočila, da je država prevzela tveganja, povezana s poroštv. Zato so zadevna državna poroštva ogrožala državna sredstva, ker jih je bilo treba unovčiti iz državnega proračuna. Poleg tega je vsako poroštvo, ki ni bilo ustrezno plačano, pomenilo izgubo finančnih sredstev za državo. Pravne podlage za zagotovitev državnih poroštev niso določale premij, ki bi jih morali plačati upravičenci. Na podlagi informacij, ki so bile na voljo Komisiji ob sprejetju sklepa o začetku postopka, se zdi, da podjetja, upravičena do poroštev, niso plačala premij, zato poroštva niso bila ustrezno plačana.
- (51) Dejstvo, da podjetjem, ki so jim bila izdana poroštva, glede na razpoložljive informacije ni bilo treba plačati premije (če je obstajala) v znesku, ki bi ga lahko udeleženec v tržnem gospodarstvu zahteval za zagotovitev takega poroštv, pomeni, da so ta podjetja pridobila prednost. Poleg tega ni bilo mogoče izključiti možnosti, da nekateri upravičenci niso bili ali ne bi bili sposobni pridobiti kakršnega koli poroštv ali posojila na trgu (po kakršni koli premiji ali obrestni meri), v tem primeru pa je bila oziroma bi bila njihova prednost enaka znesku, ki se je dejansko pokrtil z državnim poroštvom.
- (52) V zvezi s selektivnostjo, izkrivljanjem konkurence in vplivom na trgovino so veljali isti premisleki, kot so opisani v uvodnih izjavah 35 in 36. Izpolnjeni so torej tudi ti pogoji.
- (53) Ob sprejetju sklepa o začetku postopka se je torej zdelo, da so bili v zvezi z državnim poroštvom za posojila izpolnjeni pogoji iz člena 107(1) PDEU.

2. Nezakonitost shem pomoči

- (54) Glede na dejstvo, da so bili ukrepi že izvedeni, ne da bi bili uradno priglašeni Komisiji, je bila pomoč, dodeljena na podlagi shem, nezakonita pomoč v smislu člena 1(f) Uredbe Sveta (EU) 2015/1589⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Grški organi so to ponovili v svojem dopisu z dne 11. februarja 2016.

⁽¹⁷⁾ Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

3. Združljivost pomoči z notranjim trgovom

- (55) Po ugotovitvi, da sta shemi pomenili državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, je bilo treba presoditi, ali je mogoče ugotoviti, da je pomoč združljiva z notranjim trgovom v skladu s členom 107(2) ali (3) PDEU.
- (56) Grčija se je sklicevala na morebitno združljivost na podlagi člena 107(2)(b) PDEU.
- (57) Ozemeljsko področje uporabe shem je bilo omejeno na območja, prizadeta zaradi obsežnih požarov, ki po navedbah grških organov izpolnjujejo pogoje za naravno nesrečo. Komisija obravnava požare v naravi naravnega izvora kot naravne nesreče, medtem ko ugotavlja, da požari, ki povzročijo velike izgube, pomenijo izjemne dogodke. To razlikovanje ni vplivalo na presojo, saj je treba naravne nesreče in izjemne dogodke presojati na podlagi istega odstopanja iz člena 107(2)(b) PDEU kot pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki.
- (58) Ker sta zadevni shemi pomoči pomenili nepriglašeno pomoč, je bilo za uporabo odstopanja iz člena 107(2)(b) PDEU nujno, da sta skladni s pravili o državni pomoči, ki so veljala, ko je bila pomoč dodeljena. Po informacijah, ki so jih sporočili grški organi, sta se zadevni shemi izvajali od 25. avgusta 2007. Zato so se za preučitev združljivosti zadevnih shem z notranjim trgovom upoštevala pravila o državni pomoči, ki so veljala v navedenem obdobju. To so bile Smernice Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013 (v nadaljnjem besedilu: smernice za obdobje 2007–2013) ⁽¹⁸⁾ ter zlasti oddelek V.B.2 za kmetijstvo in oddelek VII za gozdarstvo.
- (59) Komisija je zaradi dvomov, izraženih v uvodni izjavi 40 o tem, ali so bila iz zadevnih shem izključena podjetja v težavah, v fazi sklepa o začetku postopka predložila pojasnilo. Pomoč podjetjem v težavah se je lahko štela za združljivo le, če je izpolnjevala pogoje smernic Komisije o pomoči za reševanje in prestrukturiranje (v nadaljnjem besedilu: smernice o reševanju in prestrukturiranju) ⁽¹⁹⁾, ki so veljale, ko je bila dodeljena pomoč na podlagi zadevnih shem. Edina izjema za pomoč podjetjem v težavah je bila pomoč za povrnitev škode, ki jo povzročijo naravne nesreče ali izjemni dogodki, za katero se smernice o reševanju in prestrukturiranju niso uporabljale, kot je navedeno v točkah 19 in 20 smernic o reševanju in prestrukturiranju. Na podlagi tega so v naslednjem oddelku – *Pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki* – preučena vsa podjetja, ne glede na njihovo sposobnost preživetja ob dodelitvi pomoči, medtem ko je oddelek *Pomoč za spodbujanje ali pospeševanje razvoja določenih gospodarskih območij* razdeljen na zdrava podjetja na eni strani in podjetja v težavah, za katera se uporabljajo smernice o reševanju in prestrukturiranju, na drugi.

Pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki

- (60) Kar zadeva pomoč, dodeljeno v kmetijskem sektorju, je morala Komisija preveriti obstoj naravne nesreče ali izjemnega dogodka, na podlagi katerega je bila utemeljena dodelitev pomoči, in ugotoviti, ali so bili izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji iz oddelka V.B.2 smernic za obdobje 2007–2013:
- (a) škoda, za katero je bilo dodeljeno nadomestilo, je bila dokazano neposredna posledica naravne nesreče ali izjemnega dogodka;
- (b) s pomočjo ni bilo zagotovljeno previsoko nadomestilo za škodo, ampak zgolj povrnitev škode, ki jo je povzročila naravna nesreča ali izjemni dogodek, zaradi česar je bilo treba škodo oceniti čim bolj natančno, nadomestilo, povezano s škodo, izračunati na ravni posameznega upravičenca, vsa morebitna plačila, ki jih je bilo treba izplačati, na primer v okviru zavarovalne police, pa odšteti od zneska pomoči.

⁽¹⁸⁾ UL C 319, 27.12.2006, str. 1.

⁽¹⁹⁾ Sporočilo Komisije – Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah, UL C 244, 1.10.2004, str. 2. Njihova veljavnost je bila prvič podaljšana do 9. oktobra 2012 (UL C 156, 9.7.2009, str. 3), drugič pa do 31. julija 2014 (UL C 296, 2.10.2012, str. 3).

- (61) V pravni podlagi zadevnih shem so opredeljena območja, ki so jih prizadeli požari. Ker je Komisija v svojih pravnih instrumentih o državni pomoči stalno izražala stališče, da požari v naravi naravnega izvora pomenijo naravne nesreče, medtem ko so požari, ki povzročijo velike izgube, izjemni dogodki v smislu člena 107(2)(b) PDEU ⁽²⁰⁾, bi se lahko podjetja, ki so utrpela škodo zaradi zadevnih požarov – ne glede na to, ali se pravno presojajo kot naravne nesreče ali izjemni dogodki – opredelila kot upravičenci do pomoči za škodo, nastalo neposredno zaradi istih dogodkov.
- (62) Vendar zadevni shemi ne vključujeta opredelitve škode niti določitve povezave med pomočjo in škodo, ki je nastala zaradi požarov. Namesto tega je bila edina povezava med upravičenci in požari dejstvo, da so imeli upravičenci sedež in so opravljali dejavnosti na enem od geografskih območij, ki so jih prizadeli požari, ne glede na njihov statutarni sedež. To je bilo ugotovljeno na podlagi odgovora grških organov, citiranega v uvodni izjavi 18. Zato upravičenci morda sploh niso utrpeli škode, in če so jo, se v skladu s pravno podlago shem pomoči ni zahtevalo, da je taka škoda nastala neposredno zaradi požarov ⁽²¹⁾.
- (63) Poleg tega je naslednja sprememba Odločbe št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007) z Odločbo št. 46082/B.2123/24-10-2007 (ULHR 2139/B'/2-11-2007) kazala na neobstoječo povezavo med nastalo škodo, če je nastala, in požari kot pogoja za dodelitev pomoči, kot je razvidno iz ustreznega odlomka, navedenega v uvodni izjavi 19. S to spremembo so bila obstoječa posojila, ki so bila v preteklosti že preoblikovana, izključena iz uporabe poglavja A Odločbe št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007), tj. preoblikovanja dolga s subvencijo obrestne mere. Edina izjema so bila podjetja, pri katerih je bilo „mogoče dokazati, da so požari povzročili škodo na objektih na zemljiščih navedenih podjetij [...] ali njihovi strojni opremi, surovinah ali blagu. Za potrditev te škode [bi] morali predložiti potrdilo pristojnih organov svoje prefekture.“ Če pa bi splošni okvir sheme vključeval neposredno povezavo med škodo in požari, bi bil ta odlomek nesmiseln, saj bi po definiciji za vse upravičence veljalo, da so morali utrpeti škodo neposredno zaradi požarov. Zato je *a contrario* edini sklep, ki ga je mogoče oblikovati na podlagi navedene spremembe, ta, da se ni zahtevalo, da bi morali vsi upravičenci utrpeti škodo zaradi požarov.
- (64) Poleg tega se je zdelo, da pravne podlage shem niso vsebovale nobene metode za čim bolj natančno oceno škode, ki so jo podjetja utrpela neposredno zaradi požarov, niti določitve upravičenih stroškov na podlagi take škode. V uvodni izjavi 62 je že bilo ugotovljeno, da shemi ne vključujeta neposredne povezave med požari in škodo, ki so jo ti dejansko povzročili upravičencem. Namesto tega je bila pomoč nazadnje določena na podlagi zneska posojila, za katero sta bila dodeljena subvencija obrestne mere in državno poroštvo, kot je navedeno v uvodni izjavi 15. Vendar je bil v primeru sheme A sam znesek posojila nedoločen. V primeru sheme B je bil določen na podlagi prometa posameznega podjetja.
- (65) Nadalje se je zdelo, da v okviru shem ni bil vzpostavljen noben mehanizem za spremljanje kumulacije pomoči na podlagi teh shem s pomočjo na podlagi drugih shem, da bi se preprečilo previsoko nadomestilo za škodo, ki so jo posamezni prejemniki utrpeli zaradi zadevnih požarov. Poleg tega v primerih, ko je podjetje dejansko utrpelo škodo zaradi požarov, shemi nista vključevali določb za izključitev pomoči za zapadla plačila, na primer v okviru zavarovalne police, za isto škodo.
- (66) V zvezi s pomočjo, dodeljeno v gozdarskem sektorju, se je upoštevala razlika med državno pomočjo za ohranjanje, izboljšanje, razvoj in vzdrževanje gozdov zaradi njihove ekološke, varovalne in rekreativne vloge ter državno pomočjo za gozdove, ki se uporabljajo za komercialne namene. Kar zadeva prvo vrsto pomoči, je v oddelku VII smernic za obdobje 2007–2013 določena možnost odobritve državne pomoči za obnovitev gozdov, ki so jih med drugim poškodovani požari. V skladu s to politiko je v točki 174(c) smernic za obdobje 2007–2013 navedeno, da se ne sme sprejeti pomoč za običajno sečnjo ali ponovno nasaditev po sečnji ali vzpostavitvev in vzdrževanje katerih koli nasadov, če se ne dokažejo okoljske ali rekreativne koristi. *A contrario*, združljivost pomoči za gozdove, ki se uporabljajo za komercialne namene, je bilo treba oceniti neposredno v skladu s členom 107(2)(b) PDEU, saj veljavnih smernic Komisije v zvezi s tem ni bilo.

⁽²⁰⁾ Pojem „požari, ki povzročijo velike izgube“ je bil opredeljen kot „izjemen pojav“ v točki 122 smernic za obdobje 2007–2013.

⁽²¹⁾ V zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi C-278/00, *Grčija proti Komisiji*, EU:C:2004:239, v kateri je Sodišče odločilo: „samo gospodarske škode, ki jih neposredno povzročijo naravne nesreče ali izjemni dogodki, izpolnjujejo pogoje za nadomestilo v skladu z navedeno določbo,“ (točka 82) ter da „določbe s tako širokim področjem uporabe ni mogoče šteti za pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki“ (točka 85).

- (67) Kar zadeva pomoč za gozdove, ki se ne uporabljajo za komercialne namene, je bilo treba v skladu s točko 175(a) smernic za obdobje 2007–2013 dokazati, da je pomoč neposredno prispevala k ohranjanju ali obnavljanju ekološke, varovalne in rekreativne vloge gozdov, biotske raznovrstnosti in zdravega gozdnega ekosistema. To lahko velja, če se pomoč dodeli za načrtovanje in izvedbo obnove gozdov, ki so jih poškodovali požari, pri čemer je prvenstveni cilj takih ukrepov prispevati k vzdrževanju ali obnovi gozdnega ekosistema in biotske raznovrstnosti ali tradicionalne pokrajine. Ne sme pa se odobriti pomoč za sečnjo, katere prvotni namen je tržno donosno pridobivanje lesa, ali za ponovno nasaditev, kjer se posekana drevesa nadomestijo z enakimi. Zaradi neobstoja povezave med pomočjo in škodo, ki so jo povzročili požari, je Komisija dvomila, da so bili ti pogoji izpolnjeni v vseh primerih pomoči, dodeljene na podlagi teh shem za gozdove, ki se ne uporabljajo za komercialne namene. Komisija je tudi dvomila, da je bil glavni namen take pomoči obnova gozdnega ekosistema in biotske raznovrstnosti ali tradicionalne pokrajine, saj pravne podlage shem pomoči niso vsebovale določb v zvezi s tem.
- (68) Kot je navedeno, je treba pomoč za gozdove, ki se uporabljajo za komercialne namene, oceniti neposredno v skladu s členom 107(2)(b) PDEU. V skladu s prakso odločanja Komisije ⁽²²⁾ mora biti škoda, za katero se dodeli pomoč, dokazano neposredna posledica naravne nesreče. Pomoč ne sme povzročiti previsokega nadomestila za škodo, ampak je treba z njo samo povrniti škodo, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki. Pomoč na upravičenca v vseh oblikah je omejena na nastalo materialno škodo. Ne glede na to se je ocena izpolnitve pogojev za kmetijski sektor iz uvodnih izjav 62 do 65 smiselno uporabila za gozdarski sektor. Komisija je imela tudi pomisleke glede obstoja neposredne povezave med škodo in požari ter preprečevanja previsokega nadomestila. Nazadnje, zdelo se je, da pravne podlage shem pomoči ne omejujejo na nastalo materialno škodo.
- (69) Glede na navedene ugotovitve je Komisija v sklepu o začetku postopka (glej uvodno izjavo 67 sklepa o začetku postopka) menila, da informacije, ki so jih predložili grški organi, niso podpirale trditve, da sta zadevni shemi zaradi svoje narave in operativnih ureditev namenjeni povrnitvi škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki. Zato je imela Komisija resne dvome o tem, da sta združljivi s členom 107(2)(b) PDEU.

Pomoč za spodbujanje ali pospeševanje razvoja določenih gospodarskih območij

- (70) V sklepu o začetku postopka (glej uvodno izjavo 68 sklepa o začetku postopka) ni bilo mogoče izključiti možnosti, da so podjetja prejela pomoč na podlagi zadevnih shem, ne da bi jih prizadeli požari, in da zato taka pomoč ni združljiva s pravili o državni pomoči na podlagi člena 107(2)(b) PDEU. Zato je bilo treba združljivost analizirati tudi ob upoštevanju člena 107(3)(c) PDEU.
- (71) V skladu s členom 107(3)(c) PDEU se lahko pomoč šteje za združljivo z notranjim trgom, če se ugotovi, da pospešuje razvoj določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij in ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi. Grški organi niso trdili, da sta zadevni shemi pomoči zajeti s členom 107(3)(c) PDEU.
- (72) V fazi sklepa o začetku postopka se je zdelo, da za zdrava podjetja ne obstaja nobena ustrezna pravna podlaga za državno pomoč na podlagi člena 107(3)(c) PDEU. Zdelo se je, da je pomoč, dodeljena na podlagi shem državne pomoči, pomoč za tekoče poslovanje, ki je bila nezdružljiva s PDEU.

⁽²²⁾ Glej na primer državno pomoč N 235a/2010 – Poljska, shema pomoči za nadomestilo škode, ki so jo povzročile poplave na Poljskem maja in junija 2010 (zunaj področja uporabe Priloge I k PDEU in dela gozdarskega sektorja, ki ni zajet s Smernicami Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013) (UL C 283, 20.10.2010, str. 2).

- (73) Kar zadeva podjetja v težavah, je Komisija zaradi dvomov, izraženih v uvodni izjavi 40, glede tega, ali so bili nekateri upravičenci podjetja v težavah, preučila, ali bi bilo mogoče ugotoviti, da je pomoč združljiva na podlagi veljavnega instrumenta prava Unije na datum dodelitve. V skladu s točko 145 smernic za obdobje 2007–2013 ter točkama 19 in 20 smernic o reševanju in prestrukturiranju se bo pomoč za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah v kmetijskem in gozdarskem sektorju ocenjevala v skladu s smernicami o reševanju in prestrukturiranju. Ocena ni bila omejena na sheme pomoči za MSP iz istih razlogov, kot so navedeni v uvodni izjavi 46.
- (74) V skladu s točko 15 smernic o reševanju in prestrukturiranju pomoč za reševanje nudi podjetju v težavah kratek odlog za obdobje, ki ni daljše od šestih mesecev. Kot je navedeno v uvodni izjavi 15, se zdi, da je shema A trajala deset let, shema B pa pet let. Zato pomoči, dodeljene na podlagi teh shem, ni bilo mogoče šteti za pomoč za reševanje.
- (75) V skladu s točko 17 smernic o reševanju in prestrukturiranju prestrukturiranje temelji na izvedljivem, skladnem in daljnosežnem načrtu za obnovo dolgoročne sposobnosti preživetja podjetja. Prestrukturiranje običajno vključuje enega ali več naslednjih elementov: reorganizacijo in racionalizacijo dejavnosti podjetja na učinkovitejšem temelju, ki običajno vključuje prenehanje deficitnih dejavnosti, prestrukturiranje tistih obstoječih dejavnosti, ki lahko znova postanejo konkurenčne, in po možnosti širitev v smeri novih in donosnih dejavnosti. Fizično prestrukturiranje mora običajno spremljati še finančno prestrukturiranje (kapitalske naložbe, zmanjšanje dolgov). Vendar pa ukrepi za prestrukturiranje, na katere se nanašajo smernice o reševanju in prestrukturiranju, ne smejo biti omejeni na finančno pomoč, namenjeno pokritju preteklih izgub, ne da bi se ugotavljali razlogi za te izgube.
- (76) V skladu s točko 35 smernic o reševanju in prestrukturiranju mora načrt za prestrukturiranje, katerega trajanje mora biti čim krajše, obnoviti dolgoročno sposobnost preživetja podjetja v smiselnem časovnem okviru in na podlagi realističnih predvidevanj prihodnjih pogojev poslovanja, prestrukturiranje pa mora vključevati opustitev dejavnosti, ki bi tudi po prestrukturiranju ustvarjale izgube v strukturnem smislu.
- (77) V skladu s točkama 38 in 39 smernic o reševanju in prestrukturiranju je treba sprejeti izravnalne ukrepe, ki bodo čim bolj zmanjšali škodljive učinke na pogoje trgovanja, tako da bodo manjši od zelenih pozitivnih učinkov. Navedeni ukrepi lahko vključujejo prenos sredstev, zmanjševanje zmogljivosti ali prisotnosti na trgu ali zmanjševanje vstopnih ovir na zadevnih trgih.
- (78) V skladu s točko 45 smernic o reševanju in prestrukturiranju mora biti znesek pomoči ali oblika, v kateri se dodeli, takšna, da podjetje ne dobi presežka denarnih sredstev, ki bi se lahko uporabil za agresivne, tržno izkrivljuječe ukrepe, ki niso povezani s postopkom prestrukturiranja, da bi se omejil učinek izkrivljanja, pomoč pa ne sme biti namenjena financiranju novih naložb, ki niso bistvenega pomena za obnovo sposobnosti preživetja podjetja.
- (79) V fazi sklepa o začetku postopka se je zdelo, da noben ukrep ni povezan s kakršnim koli načrtom za prestrukturiranje (v smislu smernic o reševanju in prestrukturiranju), zato ni bilo mogoče analizirati skladnosti s smernicami o reševanju in prestrukturiranju. Če predpostavljamo, da so bili nekateri ukrepi odobreni za podjetja v težavah, se zdi, da so bili ti ukrepi zgolj finančna pomoč, namenjena pokritju preteklih izgub, ne da bi se ugotavljali razlogi za te izgube.
- (80) Glede na vse te elemente je Komisija v sklepu o začetku postopka izrazila pomisleke glede skladnosti shem pomoči s smernicami o reševanju in prestrukturiranju (glej uvodno izjavo 78 sklepa o začetku postopka). Zato je Komisija dvomila o združljivosti shem pomoči s členom 107(3)(c) PDEU, in to v zvezi z zdravimi podjetji in podjetji v težavah.

Morebitna združljivost z drugimi odstopanji iz člena 107 PDEU

- (81) V fazi sklepa o začetku postopka (glej uvodno izjavo 79) je Komisija menila, da se zdi, da upravičenci, upravičeni stroški in intenzivnosti pomoči pri ocenjenih ukrepih državne pomoči ne spadajo na področje uporabe Uredbe Komisije (EU) št. 702/2014 ⁽²³⁾ (v nadaljnjem besedilu: uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu), v skladu s katero bi bile nekatere vrste pomoči združljive z notranjim trgovom z uporabo členov 107 in 108 PDEU.
- (82) Glede uporabe drugih odstopanj, določenih v PDEU, je Komisija menila, da pomoč ni izpolnjevala pogojev za odstopanje iz člena 107(2)(a) PDEU, ker ni bila pomoč socialnega značaja niti pomoč, zajeta s členom 107(2)(c) PDEU. Enako je veljalo za izjeme iz člena 107(3)(a), (b) in (d) PDEU, saj zadevna pomoč ni bila namenjena niti za pospeševanje gospodarskega razvoja območij, kjer je življenjska raven izjemno nizka ali kjer je podzaposlenost velika, niti za projekte skupnega evropskega interesa ali odpravljanje resne motnje v gospodarstvu, niti za pospeševanje kulture ali ohranjanje kulturne dediščine.

Končni premisleki

- (83) Nazadnje, opozoriti je treba, da se v skladu z načelom Deggendorf, določenim v sodbi Splošnega sodišča v združenih zadevah T-244/93 in T-486/93, izplačevanje katere koli pomoči v okviru shem kateremu koli podjetju, ki je pred tem prejelo nezakonito pomoč, ki je bila s sklepom Komisije razglašena za nezdružljivo, prekine, dokler navedeno podjetje ne vrne ali vplača na blokiran račun skupnega zneska nezakonite in nezdružljive pomoči ter ustreznih obresti za vračilo ⁽²⁴⁾. Pravne podlage shem pomoči niso določale te prekinitve izplačevanja. Zato se je pojavil dvom o tem, da so bila podjetja, ki so v preteklosti prejela pomoč, ki je bila razglašena za nezdružljivo, vendar takrat še ni bila vrnjena, izključena.

IV. PRIPOMBE GRČIJE

- (84) Grški organi so z dopisom z dne 23. septembra 2016 predložili pripombe, s katerimi so izpodbijali nekatere ugotovitve iz sklepa o začetku postopka. Trdili so, da v zadevnem primeru ni bilo državne pomoči. Poleg tega bi bila državna pomoč – če bi bil ugotovljen njen obstoj – združljiva s pravili o državni pomoči. Grški organi so navedli še, da državne pomoči v primeru ugotovitve njene nezdružljivosti nikakor ne bi bilo mogoče vrniti. Nazadnje, navedli so, da si prizadevajo pridobiti informacije v zvezi z upravičenci do shem, vendar dotlej še niso bili uspešni.

1. Obstoj pomoči v smislu člena 107(1) PDEU

- (85) Grški organi so trdili, da državne pomoči sploh ni bilo, saj pogoji zagotovitve gospodarske prednosti, selektivnosti, izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino niso bili izpolnjeni. Obstoja preostalih kumulativnih pogojev za obstoj državne pomoči niso izpodbijali.
- (86) Grški organi so trdili, da pogoji zagotovitve gospodarske prednosti, selektivnosti, izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino niso bili izpolnjeni, ker sta bili zadevni shemi vzpostavljeni za nadomestilo škode, ki jo je povzročil izreden in izjemen dogodek, in sicer požari na opredeljenih območjih.
- (87) Kar zadeva obstoj gospodarske prednosti, so grški organi so trdili zlasti, da je ni bilo, saj škoda ni pomenila običajnih stroškov, zadevni položaj pa ni pomenil običajnih tržnih pogojev. Nasprotno, šlo je za izreden in izjemen dogodek.

⁽²³⁾ Uredba Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgovom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 193, 1.7.2014, str. 1).

⁽²⁴⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 13. septembra 1995 v združenih zadevah T-244/93 in T-486/93, *Textilwerke Deggendorf proti Komisiji*, EU:T:1995:160, točke od 51 do 60.

- (88) Grški organi so trdili še, da bistvo zadeve ni bila selektivna obravnava nekaterih podjetij v primerjavi z drugimi v istem dejanskem in pravnem položaju, temveč obravnavanje izjemnih okoliščin, ki so prizadele podjetja na nekaterih območjih. Zaradi njih so se navedena podjetja znašla v posebnem in zelo neugodnem položaju v primerjavi z drugimi podjetji v istem sektorju. Poleg tega so bili pogoji za obravnavanje navedenega izjemnega dogodka določeni pregledno in objektivno ter so bili namenjeni ponovni vzpostavitvi finančnega ravnovesja na prizadetih območjih. Zato sta bili sprejeti shemi potrebni za izpolnitev cilja javnega interesa.
- (89) Kar zadeva izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino, so grški organi vztrajali, da sta bili shemi namenjeni obravnavanju izjemnega dogodka. Shemi nista izboljšali konkurenčnega položaja upravičencev, ampak sta jim omogočili ponovno vzpostavitev položaja pred naravno nesrečo.

Specifične dodatne pripombe o neobstoju državne pomoči v zvezi z državnimi poroštvi

- (90) Grški organi so znova na kratko opisali pravno podlago državnih poroštev ter osebno področje uporabe zadevnih shem. Opozorili so, da so bila poroštva povezana s specifičnimi finančnimi transakcijami za določen najvišji znesek in časovno omejena ter niso krila več kot 80 % neodplačanih posojil upravičencev.
- (91) Grški organi so trdili še, da shemi nista bili odprti za podjetja v finančnih težavah. Opozorili so, da je Odbor za upravljanje in presojo pristojnosti za poroštva grške države ocenil sposobnost preživetja vseh upravičencev na podlagi zahtevanih dokazil, ki so jih predložili upravičenci. Navedene zahteve so vključevale predložitev študije sposobnosti preživetja v primeru podjetij, ki so zaprosila za preoblikovanje dolga v znesku, ki je presegal 100 000,00 EUR, na podlagi sheme A. To ni veljalo za vsa ostala podjetja v okviru sheme A niti vsa podjetja v okviru sheme B. Grški organi so pojasnili, da se zahteva za predložitev študije sposobnosti preživetja ni uporabljala za zadnjenavedena podjetja, ker je bil znesek pomoči omejen, specifične informacije pa so že bile na voljo na ustreznem obrazcu državnega urada za splošno računovodstvo za „Oceno sposobnosti preživetja podjetij, ki vložijo vlogo za grško državno poroštvo“ ali pa je bilo mogoče sklepati o njih na podlagi drugih dokazil, ki so jih morala predložiti zainteresirana podjetja. Iz teh vzrokov sta bili shemi odprti samo za podjetja, sposobna preživetja.
- (92) Grški organi so trdili tudi, da so bili pogoji zadevnih shem drugačni od pogojev shem, ocenjenih v Sklepu 2012/307/EU, in s tem izpodbijali ustrezno ugotovitev sklepa o začetku postopka iz uvodne izjave 40.
- (93) V skladu s pravnimi podlagami shem, ocenjenih v Sklepu 2012/307/EU, so bila podjetja upravičena do shem, če je bilo mogoče pričakovati, da bodo sposobna preživeti po dodelitvi pomoči. V nasprotju s tem je v okviru zadevnih shem sposobnost preživetja upravičencev po dodelitvi pomoči le en dejavnik, upoštevan za boljše razumevanje njihovega denarnega toka, njihovo preglednico splošnih napovedi za naslednja tri leta in oceno finančnih podatkov iz preglednice.
- (94) Grški organi so trdili, da je bilo državno poroštvo dano na podlagi zavarovanj s premoženjem, ki so veljala za zadostna za zaščito interesov grške države v primeru, če upravičenci ne bi odplačali svojih posojil. Navedena zavarovanja s premoženjem so enaka tistim, ki jih banke sprejemajo za druge posojilojemalce, ter v skladu z bančnimi merili in običajno bančno prakso. Vsekakor država v skladu s členom 11(1) in (2) Zakona 2322/1995 v celoti nadomešča banko glede pravic v zvezi z dolžnikom. Poleg tega morajo davčni organi v skladu z Odločbo št. 2/478/0025/4.1.2006 (UL II 16/13.1.2006) sprejeti vse potrebne pravne ukrepe za izterjavo zneskov, ki jih plača država na podlagi poroštva. Poleg tega se uporabljajo ustrezne določbe civilnega prava za sporazume o poroštvi, s katerimi so v zadevnem primeru zaščiteni interesi grške države. Iz teh razlogov so grški organi trdili, da podjetja niso pridobila ugodnosti z zadevnimi državnimi poroštvi in da se državna sredstva niso uporabila, saj so bili interesi države v celoti zaščiteni, ker je lahko država od upravičencev, ki niso odplačali svojih posojil, zahtevala plačila, ki jih je morala izvršiti na podlagi poroštva.

- (95) Grški organi so izpodbijali tudi ugotovitev iz sklepa o začetku postopka, navedeno v uvodni izjavi 39, da državno poroštvo v primerjavi z razmerami brez poroštva posojilojemalcem omogoči, da posojila najamejo pod finančnimi pogoji, ki so ugodnejši od običajnih pogojev na finančnih trgih. Trdili so, da so bili v okviru zadevnih shem zgolj določeni pogoji za dodelitev državnega poroštva in da shemi ne vplivata na pogoje za najem posojila na trgu. Dodali so, da vsekakor ni smiselno primerjati teh razmer z razmerami brez poroštva, saj posojilojemalec vselej potrebuje poroka, da pridobi posojilo na trgu. Zato država ni uporabila neobičajne prakse, s katero bi zagotovila prednost v zadevnem primeru tudi glede na izredne in izjemne dogodke.
- (96) Grški organi so izpodbijali ugotovitev iz sklepa o začetku postopka, navedeno v uvodni izjavi 49. Komisija je v navedeni uvodni izjavi ugotovila, da je Odbor za upravljanje in presojo pristojnosti za poroštva grške države ocenil vse vloge pred dodelitvijo državnega poroštva, zato se grški organi pozneje niso mogli sklicevati na možnost preklica teh poroštev *ex tunc*, saj nekaterih pogojev za njihovo dodelitev v času njihove dodelitve ni bilo. Grški organi so trdili, da je kljub vlogi navedenega odbora mogoče državna poroštva preklicati *ex tunc*, če ustrezna finančna institucija pozneje ne izpolni pogojev za njihovo izvedbo.

2. Združljivost pomoči z notranjim trgovom

- (97) Grški organi so trdili, da bi bila v primeru, da bi Komisija ugotovila, da je bila na podlagi zadevnih shem dodeljena državna pomoč, ta združljiva z notranjim trgovom v skladu s členom 107(2)(b) PDEU. Podredno so trdili, da bi bilo mogoče ugotoviti, da sta shemi pomoči združljivi z notranjim trgovom v skladu s členom 107(3)(b) PDEU.
- (98) Grški organi so opozorili, da smernice niso zavezujoča pravna pravila, ampak okvirna pravila za oceno, ki jih je treba razlagati v skladu z zavezujočimi določbami prava Unije. Zato bi jih bilo treba po njihovem mnenju razlagati na način, ki ni v nasprotju z logiko člena 107(2)(b) PDEU, ki določa samodejno odstopanje od prepovedi iz člena 107(1) PDEU. Grški organi so opisali resnost požarov, ki so povzročili škodo, za katero je bilo zagotovljeno nadomestilo na podlagi zadevnih shem pomoči. Na podlagi tega so trdili, da je bila intenzivnost dogodka takšna, da so vsa podjetja, dejavna na območjih, ki so jih prizadeli požari, utrpela škodo, povezano s požari. Po njihovem mnenju je to veljalo tudi, kadar sama podjetja niso utrpela škode na svojem premoženju, saj je bila škoda tako obsežna, da je bila njihova lastna škoda nedvomna in očitna.
- (99) Grški organi so izpodbijali tudi uvodno izjavo 61 sklepa o začetku postopka, navedeno v uvodni izjavi 63 tega sklepa. Opozoriti je treba, da je shema izključila obstoječa posojila, ki so bila v preteklosti že preoblikovana, iz uporabe poglavja A Odločbe št. 36579/B.1666/27-8-2007 (ULHR 1740/B'/30-8-2007), tj. preoblikovanja dolga s subvencijo obrestne mere. Edina izjema je veljala za podjetja, ki so lahko dokazala, da so utrpela škodo zaradi požarov. Komisija je ugotovila, da je glede na dejstvo, da so samo v zvezi s to izjemo upravičenci morali dokazati neposredno povezavo med škodo in požari, mogoče sklepati, da taka zahteva ni veljala za preostale upravičence na podlagi shem. Grški organi so trdili, da navedena izjema kaže le, da so morali upravičenci v teh specifičnih primerih predložiti dodatne dokaze.
- (100) Grški organi so podredno trdili, da sta shemi združljivi v skladu s členom 107(3)(b) PDEU, saj sta prispevali k odpravljanju resne motnje v gospodarstvu države, ki so jo povzročili požari.

3. Absolutna nezmožnost vračila

- (101) Grški organi so trdili, da državne pomoči – če bi bila ugotovljena njena nezdružljivost z notranjim trgovom – nikakor ne bi bilo mogoče vrniti, saj ni mogoče izračunati zneska, ki ga je treba vrniti. Ta nezmožnost izhaja iz dejstva, da bi bilo treba neposredno in posredno škodo, ki so jo povzročili požari, odšteti od zneska vračila. Po trditvah grških organov je to nemogoče, ker je od naravne nesreče minilo veliko časa, upravičencem pa v skladu z nacionalnim pravom ni bilo treba hraniti ustreznih dokumentov, ki dokazujejo obstoj škode in njen točni znesek.

- (102) Poleg tega so grški organi Komisijo pozvali, naj ne odredi vračila, saj ga ne morejo izvršiti, Komisija pa ne more od njih zahtevati, da opravijo nemogoče. V zvezi s tem so se sklicevali na uvodne izjave 149, 150, 152 in 156 Sklepa Komisije (EU) 2016/195 ⁽²⁵⁾.

4. Težave pri zagotavljanju zahtevanih dodatnih informacij iz sklepa o začetku postopka

- (103) Nazadnje, grški organi so v zvezi z zahtevami, naslovljenimi na Grčijo v sklepu o začetku postopka, navedli, da poskušajo najti upravičence do zadevnih shem, vendar je to težko, predvsem zaradi njihovega velikega števila. Navedli so še, da jim ni bilo treba posamično obvestiti upravičencev o začetku formalnega postopka preiskave, vendar so bili upravičenci o tem obveščeni in so imeli možnost predložiti svoje pripombe po objavi sklepa o začetku postopka v *Uradnem listu Evropske unije*.
- (104) Grški organi so s poznejšima dopisoma z dne 9. marca 2017 in 21. februarja 2018 zagotovili manjkajoče informacije o oceni števila upravičencev do shem in oceni zadevnih zneskov.

V. PРАВNA PRESOJA

1. Obstoj pomoči v smislu člena 107(1) PDEU

- (105) Člen 107(1) PDEU določa, da razen če Pogodbi ne določata drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgov, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.
- (106) Za opredelitev ukrepa kot državne pomoči v smislu te določbe morajo biti torej izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji: ukrep je mogoče pripisati državi in se financira z državnimi sredstvi; prejemniku mora dodeliti prednost; ta prednost mora biti selektivna in ukrep izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco in prizadeva trgovino med državami članicami.
- (107) Komisija je v okviru postopka pregleda ugotovila, da so bili pri zadevnih shemah pomoči navedeni pogoji izpolnjeni.
- (108) Komisija najprej ugotavlja, da je državna pomoč v členu 107(1) PDEU opredeljena objektivno. Pri njeni razlagi in ugotavljanju obstoja pogojev se upoštevajo zgolj učinki preučenih ukrepov, ne razlogi zanje ali njihovi cilji ali nameni ⁽²⁶⁾. Zato niti splošni interes niti legitimni cilj javne politike, v katerega je usmerjen ukrep, sama po sebi ne izključujeta uporabe pravil o državni pomoči.
- (109) Iz teh razlogov Komisija ne more sprejeti trditev, ki so jih grški organi navedli v svojem dopisu z dne 23. septembra 2016 v zvezi z gospodarsko prednostjo, selektivnostjo, izkrivljanjem konkurence in učinkom zadevnih shem na trgovino EU. Te pripombe temeljijo na napačnem razumevanju veljavnega preskusa za ugotavljanje obstoja pogojev za državno pomoč, ki je osredotočeno na vzroke in cilje shem.

⁽²⁵⁾ Sklep Komisije (EU) 2016/195 z dne 14. avgusta 2015 o ukrepih državne pomoči SA.33083 (12/C) (ex 12/NN), ki jih je Italija izvedla za znižanje davkov in prispevkov zaradi naravnih nesreč (vsi sektorji razen kmetijstva), ter SA.35083 (12/C) (ex 12/NN), ki jih je Italija izvedla za znižanje davkov in prispevkov zaradi potresa v regiji Abruzzo leta 2009 (vsi sektorji razen kmetijstva) (UL L 43, 18.2.2016, str. 1).

⁽²⁶⁾ Sodbe Sodišča z dne 2. julija 1974 v zadevi C-173/73, *Italija proti Komisiji*, EU:C:1974:71, točka 13; z dne 3. marca 2005 v zadevi C-172/03, *Heiser*, EU:C:2005:130, točka 55, in z dne 8. decembra 2011 v zadevi C-81/10 P, *France Télécom proti Komisiji*, EU:C:2011:811.

- (110) Komisija ugotavlja še, da bi bil logični sklep na podlagi *utemeljitve* pripomb, ki so jih predložili grški organi, da državna pomoč ne more obstajati v primerih, ko država iz državnih sredstev dodeli pomoč za nadomestilo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki. Tako razumevanje bi bilo v nasprotju z objektivnim značajem opredelitve državne pomoči, kot je bila analizirana v uvodni izjavi 107, pa tudi v nasprotju z besedilom člena 107(2)(b) PDEU, ki določa, da je *pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki*, združljiva z notranjim trgov. Splošno sodišče je enako ugotovilo v zvezi z istim argumentom Grčije v zadevi, ki se je nanašala na državno pomoč Grčije za nadomestilo škode, ki so jo povzročili neugodni podnebni učinki ⁽²⁷⁾.
- (111) Zagotavljanje prednosti neposredno ali posredno iz državnih sredstev in pripisovanje takega ukrepa državi sta dva ločena in kumulativna pogoja za obstoj državne pomoči ⁽²⁸⁾. Če javni organ zagotovi prednost upravičencu, se ukrep po definiciji pripiše državi, tudi če je zadevni organ pravno avtonomen v razmerju do drugih javnih organov. Državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU lahko pomenijo samo prednosti, ki se zagotovijo neposredno ali posredno iz državnih sredstev ⁽²⁹⁾.
- (112) Kot je bilo analizirano v sklepu o začetku postopka (glej uvodne izjave 33, 45 in 46 navedenega sklepa), so bile subvencije obrestne mere in državna poročstva pripisljivi Grčiji in dodeljeni iz državnih sredstev. Dejansko je pomoč dodelila centralna država iz proračuna centralne države. To je jasno razvidno iz pravnih podlag shem, Grčija pa tega ni izpodbijala.
- (113) Prednost v smislu člena 107(1) PDEU je vsaka gospodarska korist, ki je podjetje ne bi moglo pridobiti pod običajnimi tržnimi pogoji, tj. brez posredovanja države ⁽³⁰⁾. Znova je treba opozoriti, da je pomemben le učinek ukrepa na podjetje, ne pa vzrok ali cilj posredovanja države ⁽³¹⁾. Prednost obstaja, kadar se finančni položaj podjetja izboljša zaradi posredovanja države, in sicer pod pogoji, ki so drugačni od običajnih tržnih pogojev. To se presoja tako, da se finančni položaj podjetja po ukrepu primerja z njegovim finančnim položajem, če ukrep ne bi bil sprejet ⁽³²⁾.
- (114) Natančna oblika ukrepa je tudi nepomembna pri ugotavljanju, ali ta za podjetje pomeni gospodarsko prednost ⁽³³⁾. Za pojem državne pomoči ni pomembna samo dodelitev pozitivne gospodarske prednosti, temveč lahko predstavlja prednost tudi razbremenitev gospodarskega bremena.
- (115) Kot je opisano v sklepu o začetku postopka (glej uvodni izjavi 33 in 47 navedenega sklepa), upravičenci pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi mogli pridobiti enake gospodarske prednosti, zato se je njihov finančni položaj izboljšal pod pogoji, ki so drugačni od običajnih tržnih pogojev.
- (116) Grški organi pa so trdili (glej uvodni izjavi 86 in 87), da gospodarske prednosti ni bilo zaradi izjemnega in izrednega značaja dogodka, zaradi katerega tržni pogoji niso bili običajni. Vendar se pojem „običajni tržni pogoji“, ki se uporablja za ugotavljanje obstoja prednosti, nanaša na možnost upravičenca, da na trgu pridobi enako gospodarsko korist kot od pomoči, in ne na presojo, ali trg deluje kot običajno ali je v krizi. Če bi se sprejela razlaga, ki so jo predlagali grški organi, bi se obstoj gospodarske koristi določal glede na vzrok ali cilj pomoči, pri čemer bi se lahko vsaka država članica sklicevala na legitimen cilj, da bi preprečila uporabo zakonodaje o državni pomoči v zvezi z ukrepom ⁽³⁴⁾.

⁽²⁷⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 16. julija 2014 v zadevi T-52/12, *Grčija proti Komisiji*, EU:T:2014:677, točke od 66 do 71.

⁽²⁸⁾ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi C-482/99, *Francija proti Komisiji (Stardust)*, EU:C:2002:294, točka 24, in sodbo Splošnega sodišča z dne 5. aprila 2006 v zadevi T-351/02, *Deutsche Bahn AG proti Komisiji*, EU:T:2006:104, točka 103.

⁽²⁹⁾ Sodba Sodišča z dne 24. januarja 1978 v zadevi C-82/77, *Van Tiggele*, EU:C:1978:10, točki 25 in 26, in sodba Splošnega sodišča z dne 12. decembra 1996 v zadevi T-358/94, *Air France proti Komisiji*, EU:T:1996:194, točka 63.

⁽³⁰⁾ Sodbi Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi C-39/94, *SFEI in drugi*, EU:C:1996:285, točka 60, in z dne 29. aprila 1999 v zadevi C-342/96, *Španija proti Komisiji*, EU:C:1999:210, točka 41.

⁽³¹⁾ Sodba Sodišča z dne 2. julija 1974 v zadevi C-173/73, *Italija proti Komisiji*, EU:C:1974:71, točka 13.

⁽³²⁾ Sodba Sodišča z dne 2. julija 1974 v zadevi C-173/73, *Italija proti Komisiji*, EU:C:1974:71, točka 13.

⁽³³⁾ Sodba Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi C-280/00, *Altmark Trans*, EU:C:2003:415, točka 84.

⁽³⁴⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 16. julija 2014 v zadevi T-52/12, *Grčija proti Komisiji*, EU:T:2014:677, točka 67 in navedena sodna praksa.

- (117) Da bi ukrep pomoči spadal na področje uporabe člena 107(1) PDEU, mora dajati prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“. Dejstvo, da pomoč ni namenjena enemu ali več posebnim vnaprej opredeljenim prejemnikom, ampak je predmet vrste objektivnih meril, na podlagi katerih se lahko dodeli v okviru vnaprej določenih skupnih proračunskih sredstev nedoločenemu številu upravičencev, ki prvotno niso posamično opredeljeni, ne zadošča, da se postavi pod vprašaj selektivni značaj ukrepa ⁽³⁵⁾. Poleg tega načeloma samo ukrepi, ki se uporabljajo na celotnem ozemlju države članice, niso zajeti v okviru merila regionalne selektivnosti iz člena 107(1) PDEU ⁽³⁶⁾.
- (118) Kot je navedeno v uvodnih izjavah 34 in 51, je bila prednost na podlagi zadevnih shem pomoči zagotovljena samo podjetjem, ki so imela sedež in so opravljala dejavnosti na geografskih območjih, ki so jih prizadeli požari leta 2007. Na preostalem ozemlju Grčije se shemi nista uporabljali. Druga podjetja v primerljivem dejanskem in pravnem položaju v kmetijskem ali drugem sektorju niso upravičena do pomoči, zato ne bodo pridobila iste prednosti. Dejstvo, da so požari prizadeli nekatera podjetja, drugih pa ne, ne pomeni, da so v različnih položajih, saj je škoda zaradi požara del gospodarskega tveganja, s katerim se lahko sreča vsako podjetje. Pomoč za naravne nesreče (vključno s požari) je vrsta pomoči na podlagi člena 107(2)(b) PDEU in v smernicah za obdobje 2007–2013 (glej uvodno izjavo 142), zato so taki ukrepi po definiciji selektivni. Shemi torej zagotavljata selektivno gospodarsko prednost le nekaterim podjetjem (glej uvodno izjavo 29) z okrepitevijo njihovega konkurenčnega položaja na trgu.
- (119) Grški organi si z argumentom iz uvodne izjave 88 znova prizadevajo spremeniti preskus, na podlagi katerega se ugotavlja obstoj selektivnosti. V skladu s sodno prakso sodišč Unije (navedeno v uvodni izjavi 117) obstoj izjemnih dogodkov, domnevno pregleden in objektivni značaj pogojev za dodelitev pomoči ter širši cilj pomoči v fazi ocene obstoja državne pomoči niso pomembni.
- (120) Za ukrep, ki ga dodeli država, velja, da izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco, kadar bi verjetno izboljšal konkurenčni položaj prejemnika pomoči v primerjavi z drugimi podjetji, s katerimi tekmuje ⁽³⁷⁾. V praksi se na splošno šteje, da gre za izkrivljanje konkurence v smislu člena 107(1) PDEU, ko država dodeli finančno prednost podjetju v liberaliziranem sektorju, kjer obstaja ali bi lahko obstajala konkurenca ⁽³⁸⁾. Javna podpora lahko izkrivlja konkurenco, tudi če podjetju, ki prejme pomoč, ne pomaga, da bi se širilo in povečalo tržni delež. Zadostuje, da pomoč podjetju omogoča, da ohrani močnejši konkurenčni položaj, kot bi ga imelo, če pomoči ne bi bilo. V tem smislu za to, da se šteje, da pomoč izkrivlja konkurenco, običajno zadošča, da pomoč upravičencu daje prednost s tem, da ga razbremeni stroškov, ki bi jih sicer ta imel pri izvajanju tekočih poslov ⁽³⁹⁾. Opredelitev državne pomoči ne zahteva, da je izkrivljanje konkurence ali vpliv na trgovino znaten ali velik. Dejstvo, da je znesek pomoči nizek, ali, da je podjetje, ki prejme pomoč, majhno, samo po sebi ne izključuje, da pomoč izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco ⁽⁴⁰⁾, vendar verjetnost, da bi lahko prišlo do izkrivljanja, ne sme biti zgolj hipotetična ⁽⁴¹⁾.

⁽³⁵⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 29. septembra 2000 v zadevi T-55/99, *Confederación Espanola de Transporte de Mercancías proti Komisiji*, EU:T:2000:223, točka 40. Glej tudi sodbo Splošnega sodišča z dne 13. septembra 2012 v zadevi T-379/09, *Italija proti Komisiji*, EU:T:2012:422, točka 47.

⁽³⁶⁾ Glej sodbo Sodišča prve stopnje v zadevi T-308/00, *Salzgitter proti Komisiji*, EU:T:2004:199, točka 38 (ta del sodbe je bil potrjen po pritožbi v zadevi C-408/04 P, *Komisija proti Salzgitter*, EU:C:2008:236, točka 109). V navedeni sodbi je Sodišče izrecno odločilo, da: „ni pomembno, ali selektivnost ukrepa izvira [...] iz merila zemljepisne omejenosti na del ozemlja države članice. Da bi bilo mogoče ukrep označiti za državno pomoč, je namreč pomembno, da podjetja, ki uživajo koristi od ukrepa, pripadajo kategoriji, ki je jasno pravno ali dejansko določena z uporabo merila, določenega z zadevnim ukrepom.“

⁽³⁷⁾ Sodba Sodišča z dne 17. septembra 1980 v zadevi C-730/79, *Philip Morris*, EU:C:1980:209, točka 11, in sodba Splošnega sodišča z dne 15. junija 2000 v združenih zadevah T-298/97 in T-312/97, *Alzetta*, EU:T:2000:151, točka 80.

⁽³⁸⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 15. junija 2000 v združenih zadevah T-298/97, T-312/97 itd., *Alzetta*, EU:T:2000:151, točke od 141 do 147, in sodba Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi C-280/00, *Altmark Trans*, EU:C:2003:415.

⁽³⁹⁾ Sodba Sodišča z dne 3. marca 2005 v zadevi C-172/03, *Heiser*, EU:C:2005:130, točka 55.

⁽⁴⁰⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 29. septembra 2000 v zadevi T-55/99, *Confederación Espanola de Transporte de Mercancías proti Komisiji*, EU:T:2000:223, točka 89, in sodba Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi C-280/00, *Altmark Trans*, EU:C:2003:415, točka 81.

⁽⁴¹⁾ Sodba Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi C-280/00, *Altmark Trans*, EU:C:2003:415, točka 79.

- (121) Javna podpora podjetjem pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU le, kolikor prizadene trgovino med državami članicami. V zvezi s tem ni treba ugotavljati, ali pomoč dejansko vpliva na trgovino med državami članicami, ampak samo, ali bi pomoč lahko vplivala na navedeno trgovino⁽⁴²⁾. Sodišči Unije sta zlasti odločili, „kadar pomoč države članice okrepi položaj enega podjetja v razmerju do drugih konkurenčnih podjetij v trgovini znotraj [Unije], se šteje, da pomoč vpliva na ta zadnja podjetja“⁽⁴³⁾.
- (122) Ocena iz sklepa o začetku postopka, kot je navedena v uvodnih izjavah 36 in 52 tega sklepa, je bila potrjena. Upravičenci, zajeti s tem sklepom, poslujejo na zelo konkurenčnem trgu kmetijskih proizvodov in v gozdarstvu. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je trgovina s kmetijskimi proizvodi med Grčijo in drugimi državami članicami leta 2017 obsegala izvoz v vrednosti skoraj 4 milijarde EUR in uvoz v vrednosti več kot 5 milijard EUR⁽⁴⁴⁾. Upravičenci bi običajno morali sami kriti stroške škode. Komisija v nasprotju s pripombami Grčije (glej uvodne izjave 85 do 89) sklepa, da se je s tema shemama pomoči izboljšal konkurenčni položaj upravičencev. Dejstvo, da je na njihov položaj morda vplivala naravna nesreča, znova ni pomembno za oceno obstoja možnosti izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino znotraj EU. Poleg tega sta kmetijski in gozdarski sektor odprta za trgovino znotraj EU, zato sta občutljiva za ukrepe, ki dajejo prednost podjetjem v posamezni državi članici. Zato bi lahko zadevni shemi izkrivljali konkurenco na notranjem trgu in vplivali na trgovino med državami članicami.
- (123) Kar zadeva trditev grških organov, da se z zadevnima shemama pomoči ni izboljšal položaj upravičencev v primerjavi z njihovimi konkurenti, ampak se je zgolj znova vzpostavilo delovanje teh podjetij pod pogoji pred naravno nesrečo, se Komisija sklicuje na sodbo Splošnega sodišča v zadevi *Grčija proti Komisiji*⁽⁴⁵⁾. V navedeni zadevi so grški organi trdili, da je bilo kmetom z zadevno državno pomočjo zagotovljeno zgolj delno nadomestilo škode, ki so jo utrpeli zaradi neugodnih vremenskih razmer, in da se je tako znova vzpostavila konkurenca. Splošno sodišče je to trditev zavrnilo in odločilo, da sprejetje enostranskih ukrepov, s katerimi si države članice prizadevajo uskladiti pogoje konkurence nekega gospodarskega sektorja s pogoji v drugih državah članicah, ne razveljavi opredelitve teh ukrepov kot državna pomoč⁽⁴⁶⁾.

Obstoj pomoči pri državnih poroštvih

- (124) Ugotovitve iz sklepa o začetku postopka v zvezi z obstojem pomoči v primeru državnih poroštev (glej uvodne izjave 38 do 53 tega sklepa) so bile potrjene v formalnem postopku preiskave, in to ne glede na argumente o nasprotnem, ki so jih predložili grški organi. Za državna poroštva se uporabljajo in so izpolnjena merila člena 107(1) PDEU⁽⁴⁷⁾.
- (125) Država je dodelila poroštva neposredno iz državnih sredstev in s tem zagotovila ugodnost. Kot je navedeno v oddelku 2.1 obvestila Komisije o poroštvih⁽⁴⁸⁾, je ta ugodnost izhajala iz tega, da tveganje, povezano s poroštvom, nosi država. To tveganje bi se običajno moralo poplačati z ustrezno premijo. V zadevnem primeru upravičenci premije sploh niso plačali, kaj šele, da bi bila ta premija ustrezna. Pravne podlage zadevnih shem niso določale te

⁽⁴²⁾ Sodbi Sodišča z dne 14. januarja 2015 v zadevi C-518/13, *Eventech proti The Parking Adjudicator*, EU:C:2015:9, točka 65, in z dne 8. maja 2013 v združenih zadevah C-197/11 in C-203/11, *Libert in drugi*, EU:C:2013:288, točka 76.

⁽⁴³⁾ Sodbi Sodišča z dne 14. januarja 2015 v zadevi C-518/13, *Eventech proti The Parking Adjudicator*, EU:C:2015:9, točka 66, in z dne 8. maja 2013 v združenih zadevah C-197/11 in C-203/11, *Libert in drugi*, EU:C:2013:288, točka 77, ter sodba Splošnega sodišča z dne 4. aprila 2001 v zadevi T-288/97, *Friulia Venezia Giulia*, EU:T:2001:115, točka 41.

⁽⁴⁴⁾ Vir: Evropska komisija, Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja, statistični informativni pregled (2017), 5.1 – Trgovina s kmetijskimi proizvodi, maj 2018, na voljo na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/el_en.pdf.

⁽⁴⁵⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 16. julija 2014 v zadevi T-52/12, *Grčija proti Komisiji*, EU:T:2014:677.

⁽⁴⁶⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 16. julija 2014 v zadevi T-52/12, *Grčija proti Komisiji*, EU:T:2014:677, točka 112 in navedena sodna praksa.

⁽⁴⁷⁾ Obvestilo Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštev (UL C 155, 20.6.2008, str. 10). Opozoriti je treba, da je bila v predhodno veljavnem Obvestilu Komisije o uporabi členov 87 in 88 pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštev (UL C 71, 11.3.2000, str. 14) (v nadaljnjem besedilu: obvestilo Komisije iz leta 2000) sprejeta enaka razlaga uporabe meril člena 107(1) PDEU in pogojev za izključitev obstoja pomoči.

⁽⁴⁸⁾ Glej tudi oddelek 2.1.2 obvestila Komisije iz leta 2000.

obveznosti, grški organi pa niso niti poskušali dokazati nasprotno. Upravičencem je torej bila zagotovljena ugodnost, državna sredstva pa so se zmanjšala. To velja tudi, če se izkaže, da za nekatere upravičence do shem niso bila izvršena nikakršna plačila v okviru državnega poroštva.

- (126) Posledično je bila z državnimi poroštvi posojilojemalcem zagotovljena ugodnost, saj jim zanje ni bilo treba plačati premije. Zato je v zadevnem primeru zahteva glede gospodarske koristi za ugotavljanje obstoja pomoči izpolnjena. V skladu z ustreznimi deli oddelka 2.2 obvestila Komisije o poroštvih ⁽⁴⁹⁾ je bilo v sklepu o začetku postopka navedeno, da državno poroštvo v primerjavi z razmerami brez poroštva posojilojemalcu omogoči, da posojilo najame pod finančnimi pogoji, ki so ugodnejši od običajnih na finančnih trgih (glej uvodno izjavo 39 tega sklepa). Grški organi so to navedbo izpodbijali (glej uvodno izjavo 95), pri čemer so trdili, da državna poroštva ne vplivajo na pogoje za dodelitev posojila in da razmere brez poroštva niso primerljive, saj finančne institucije za odobritev posojila vselej zahtevajo poroštvo. Teh trditev ni mogoče sprejeti. Poroštva finančni instituciji zagotavljajo večjo gotovost glede spoštovanja posojilne pogodbe, sklenjene s posojilojemalcem, torej po definiciji izboljšajo finančne pogoje posojila. To velja še bolj, če finančne institucije zavračajo dodelitev posojila brez poroštva, kot trdijo grški organi. V takih primerih ima posojilojemalec dostop do posojila in ga lahko pridobi samo zaradi poroštva.
- (127) Grški organi so trdili, da koristi ni bilo in da državna sredstva niso bila vključena, ker so bila državna poroštva dana na podlagi zavarovanj s premoženjem, s katerimi so bili interesi države v celoti zavarovani. Po navedbah grških organov je morala država izkoristiti pravice, podeljene z zavarovanji s premoženjem, v primeru, da upravičenci ne bi odplačali posojil. Te argumentacije ni mogoče sprejeti. Prvič, kot je navedeno v sklepu o začetku postopka (glej uvodno izjavo 52 tega sklepa), Komisija ni sprejela istih argumentov grških organov v svojem Sklepu 2012/320/EU, Sodišče pa je potrdilo njeno utemeljitev ⁽⁵⁰⁾. Grški organi so se v svojem dopisu z dne 23. septembra 2016 sklicevali na isto Ministrsko odločbo št. 2/478/0025/4.1.2006 (UL II 16/13.1.2006) kot v navedeni starejši zadevi, pri čemer so navedli, da morajo davčni organi sprejeti vse potrebne pravne ukrepe za izterjavo zneskov, ki jih plača država na podlagi poroštva. Vendar je tako kot v starejši zadevi zadevna pravna podlaga sklic na Ministrsko odločbo št. 2/478/0025/4.1.2006 (UL II 16/13.1.2006) vsebovala samo v zvezi z določitvijo ukrepov, ki jih morajo sprejeti banke za aktiviranje državnega poroštva. Pravna podlaga shem dejansko ni vsebovala nobene določbe o samodejni aktivaciji sporazumov o zavarovanju s premoženjem v primerih, ko so bila plačana državna poroštva. Poleg tega se zavarovanje s premoženjem ni zahtevalo v vseh primerih niti ni jasno, ali je bilo treba v vseh primerih z njim zavarovati celotni znesek posojila. Nazadnje, obstoj zavarovanj s premoženjem ne more spremeniti ugotovitve, da je bila zagotovljena ugodnost, ker upravičencem ni bilo treba plačati nikakršne premije za tveganje, ki ga je država prevzela z državnim poroštvom.
- (128) Kar zadeva selektivnost, izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino znotraj EU, so ocena in ugotovitve, opisane v uvodnih izjavah 117 do 123, še naprej veljavne.
- (129) Vendar je treba pred oblikovanjem končnega sklepa o obstoju pomoči v primeru državnih poroštev oceniti, ali so izpolnjeni vsi pogoji, ki omogočajo izključitev obstoja navedene pomoči, kot je določeno v oddelku 3.4 obvestila Komisije o poroštvih ⁽⁵¹⁾. V sklepu o začetku postopka so bili izraženi dvomi glede izpolnitve vsaj nekaterih pogojev, grški organi pa so to stališče izpodbijali. Opozoriti je treba, da so ti pogoji kumulativni, kar pomeni, da neizpolnitev enega od njih zadostuje za to, da se državno poroštvo šteje za državno pomoč na podlagi ocene v uvodnih izjavah 124 do 128. To dejansko velja v zadevnem primeru, saj posojilojemalcem ni bilo treba plačati nobene premije, ki jo je treba plačati v skladu z obvestilom Komisije o poroštvih. Zato je treba skleniti, da se shemi nista financirali sami; letno preverjanje ustrezne premije ni bilo predvideno; upravni stroški sheme niso bili pokriti niti ni bilo letne odškodnine za ustrezen kapital. Poleg tega pravne podlage shem niso vsebovale določb o možnosti, da se po potrebi uporabijo premije varnega pristana ali enotne premije za MSP. Nazadnje, upravičena podjetja niso bila določena glede na bonitetno oceno, to pa je vplivalo na splošno preglednost shem. Pravne podlage shem niso vključevale nobenega od teh elementov, grški organi pa niso predložili dokazov o nasprotnem.

⁽⁴⁹⁾ Glej tudi oddelek 2.1.1 obvestila Komisije iz leta 2000.

⁽⁵⁰⁾ Glej sodbo Splošnega sodišča z dne 9. aprila 2014 v zadevi T-150/12, Grčija proti Komisiji, EU:T:2014:191, točke od 82 do 85 in točka 98.

⁽⁵¹⁾ Glej tudi oddelek 3.4 obvestila Komisije iz leta 2000.

- (130) Komisija bo zaradi popolnosti vsekakor obravnavala pripombe grških organov v zvezi z drugimi pogoji, ki so tudi morali biti izpolnjeni za izključitev obstoja državne pomoči v zvezi z državnimi poroštvi.
- (131) Komisija še naprej meni, da sta bili shemi odprti za podjetja v finančnih težavah, saj pravne podlage shem niso vsebovale nobene določbe, na podlagi katere bi bila ta podjetja izključena. Grški organi so navedli, da je Odbor za upravljanje in presojo pristojnosti za poroštva grške države pred dodelitvijo državnega poroštva ocenil sposobnost preživetja upravičencev na podlagi predloženih študij sposobnosti preživetja – za upravičence, od katerih se je zahtevala predložitev študije sposobnosti preživetja – in ostalih dokumentov, ki jih je bilo treba predložiti. Vendar so morali študije sposobnosti preživetja predložiti le upravičenci, ki so želeli preoblikovati dolgove, večje od 100 000,00 EUR. Zato ta kazalnik odboru ni bil na voljo za oceno sposobnosti preživetja drugih upravičencev. Dejstvo, da so grški organi zneske dolgov, nižje od 100 000,00 EUR, obravnavali kot nizke, ni pomembno za presojo, ali so bila podjetja v težavah izključena iz shem.
- (132) Grški organi so trdili še (glej uvodni izjavi 92 in 93 zgoraj), da so bile pravne podlage zadevnih shem drugačne od tistih, ki so bile ocenjene v Sklepu 2012/307/EU in v zvezi s katerimi je Komisija ugotovila, da so se uporabljale za podjetja v težavah (glej uvodno izjavo 41 zgoraj). Komisija je analizirala pravne podlage zadevnih shem in oblikovala enak sklep. V zvezi s tem je treba poudariti, da so se pri študiji sposobnosti preživetja upoštevale skupne obveznosti upravičencev po preoblikovanju dolga v skladu z zadevno shemo. Zato je imela taka študija sposobnosti preživetja le omejeno vrednost pri ugotavljanju, ali so bili upravičenci v trenutku dodelitve državnih poroštev – ne pozneje – podjetja v finančnih težavah.
- (133) Nazadnje, v sklepu o začetku postopka je bilo navedeno, da glede na to, da je Odbor za upravljanje in presojo pristojnosti za poroštva grške države ocenil vse vloge za državna poroštva na podlagi teh shem pred njihovo končno odobritvijo, grški organi ne morejo naknadno trditi, da so bila dodeljena državna poroštva nična in neveljavna *ex tunc* (glej uvodno izjavo 49 tega sklepa). Grški organi so to ugotovitev izpodbijali (glej uvodno izjavo 96 tega sklepa) in trdili, da je taka retroaktivna razveljavitev državnih poroštev mogoča, če ustrezná finančna institucija pozneje ne izpolni pogojev za njihovo izvajanje. Ta argument se nazadnje nanaša na vprašanje pripisljivosti teh državnih poroštev. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je pomoč dodeljena v trenutku dodelitve državnega poroštva, ne v trenutku uveljavitve poroštva ali izvršitve plačil. Poleg tega je treba presoditi, ali poroštvo pomeni državno pomoč, v trenutku dodelitve poroštva ⁽³²⁾. Ker je odbor, ki je nedvoumno državni organ, državna poroštva, dodeljena na podlagi teh shem, pred tem ocenil in ugotovil, da izpolnjujejo veljavne pogoje, pozneje ni mogoče trditi, da niso pripisljiva državi in da nikoli niso bila dodeljena. Seveda bi bilo stanje popolnoma drugačno in nepomembno za to oceno, če bi finančne institucije, ki niso pod nadzorom države, napačno razumele zadevne pravne podlage in bi neodvisno od države dodelile posojila na podlagi očitne domneve, da so pokrita z zadevnima shemama, čeprav veljavni pogoji ne bili izpolnjeni.
- (134) Iz teh razlogov Komisija ugotavlja, da nadomestilo, zagotovljeno podjetjem v sektorjih kmetijstva in gozdarstva v obliki subvencij obrestne mere in državnih poroštev na podlagi zadevnih shem, pomeni državno pomoč na podlagi člena 107(1) PDEU.
- (135) Zato bi bilo treba preučiti, ali se lahko uporabi odstopanje od splošnega načela nezdružljivosti državne pomoči z notranjim trgov, določeno v členu 107(1) PDEU.

2. Opredelitev shem kot nezakonite pomoči

- (136) Pri formalnem postopku preiskave so bile potrjene ugotovitve iz sklepa o začetku postopka (glej uvodno izjavo 54 tega sklepa). Grčija ni izpodbijala dejstva, da je bila zadevna pomoč dodeljena brez predhodne priglasitve Komisiji. Zato je zadevna pomoč nezakonita pomoč v smislu člena 1(f) Uredbe (EU) 2015/1589. Komisija obžaluje, da grški organi niso izpolnili svoje obveznosti priglasitve shem v skladu s členom 108(3) PDEU.

⁽³²⁾ Oddelek 2.1 obvestila Komisije o poroštvi; glej tudi oddelek 2.1.2 obvestila Komisije iz leta 2000.

3. Združljivost pomoči z notranjim trgovom

- (137) Preučiti je treba, ali je mogoče nezakonito pomoč šteti za združljivo na podlagi člena 107(2) ali (3) PDEU. Grčija se je v fazi predhodne ocene zadeve sklicevala, da sta zadevni shemi združljivi s členom 107(2)(b) PDEU kot pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki. V fazi formalnega postopka preiskave pa je podredno trdila, da sta shemi pomoči združljivi z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3)(b) PDEU kot pomoč za odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države.
- (138) Kar zadeva vprašanje, ali je treba obsežne požare opredeliti kot naravne nesreče v skladu z navedbami Grčije ali kot izjemni dogodek, je zadevna ugotovitev iz sklepa o začetku postopka (glej uvodno izjavo 57 tega sklepa) še vedno veljavna. Ne glede na opredelitev požarov pa se združljivost vsekakor presoja na podlagi člena 107(2)(b) PDEU.
- (139) V zvezi z obravnavano zadevo se upoštevajo pravila o državni pomoči, ki so veljala, ko je bila pomoč dodeljena (glej uvodno izjavo 58). To so bile Smernice Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013 (v nadaljnjem besedilu: smernice za obdobje 2007–2013) ⁽⁵³⁾ ter zlasti oddelek V.B.2 za kmetijstvo in oddelek VII za gozdarstvo.
- (140) Ker podjetja v težavah niso bila izključena iz zadevnih shem (glej uvodno izjavo 40 ter uvodni izjavi 131 in 132), je pojasnilo iz sklepa o začetku postopka (glej uvodno izjavo 59 tega sklepa) še naprej veljavno. Pomoč podjetjem v težavah se torej lahko šteje za združljivo le, če izpolnjuje pogoje smernic o reševanju in prestrukturiranju, ki so se uporabljale, ko je bila pomoč dodeljena. Edina izjema od tega pravila je pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki, za katero se smernice o reševanju in prestrukturiranju ne uporabljajo (glej točki 19 in 20 smernic o reševanju in prestrukturiranju). Zato ocena na podlagi člena 107(2)(b) PDEU iz uvodnih izjav 142 do 151 velja za vse upravičence, ne glede na njihovo sposobnost preživetja v času, ko je bila pomoč dodeljena. Pri oceni združljivosti iz uvodnih izjav 160 do 163 se upošteva razlika med zdravimi podjetji in podjetji v težavah, za katera se uporabljajo smernice o reševanju in prestrukturiranju.
- (141) Trditve grških organov, da bi bilo treba smernice razlagati v skladu s samodejnim odstopanjem iz člena 107(2)(b) PDEU (glej uvodno izjavo 98), ni mogoče sprejeti. Navedena razlaga je v nasprotju z ustaljeno sodno prakso sodišč Unije. V skladu z navedeno sodno prakso je treba člen 107(2)(b) PDEU, ki pomeni odstopanje od splošnega načela nezdružljivosti državne pomoči z notranjim trgovom, določenega v členu 107(1) PDEU, razlagati ozko ⁽⁵⁴⁾. Poleg tega je Sodišče odločilo, da pogoje za nadomestilo, kot je določeno v členu 107(2)(b) PDEU, izpolnjuje samo gospodarska škoda, ki so jo neposredno povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki ⁽⁵⁵⁾. Povedano drugače, odstopanje iz člena 107(2)(b) PDEU je samodejno v smislu, da Komisija nima diskrecijske pravice, da bi se odločila, da je državna pomoč, ki spada v njeno pristojnost, združljiva. Vendar je treba dokazati, da pomoč izpolnjuje pogoje za odstopanje, tj. da se z njo resnično povrne škoda, ki so jo dejansko povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki.

Pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki

- (142) Kar zadeva pomoč, dodeljeno v kmetijskem sektorju, je Komisija v okviru uradne preiskave oblikovala enake ugotovitve v zvezi z neizpolnitvijo pogojev iz oddelka V.B.2 smernic za obdobje 2007–2013 kot v sklepu o začetku postopka. V skladu s smernicami je (a) Grčija morala dokazati neposredno povezavo med škodo in naravno nesrečo ali izjemnim dogodkom ter (b) pomoč ni smela povzročiti previsokih nadomestil za škodo, ampak zgolj povrniti škodo, ki jo je povzročila naravna nesreča ali izjemni dogodek. V ta namen bi bilo treba škodo oceniti čim bolj natančno, nadomestilo za navedeno škodo pa izračunati na ravni posameznega upravičenca. Ob tem bi bilo treba vsa plačila, ki se npr. izplačajo v okviru zavarovalne police, odšteti od zneska pomoči.

⁽⁵³⁾ UL C 319, 27.12.2006, str. 1.

⁽⁵⁴⁾ Glej sodbi Sodišča z dne 11. novembra 2004 v zadevi C-73/03, *Španija proti Komisiji*, EU:C:2004:711, točka 36, in z dne 29. aprila 2004 v zadevi C-278/00, *Grčija proti Komisiji*, EU:C:2004:239, točka 81.

⁽⁵⁵⁾ Glej sodbi Sodišča z dne 11. novembra 2004 v zadevi C-73/03, *Španija proti Komisiji*, EU:C:2004:711, točka 37, z dne 29. aprila 2004 v zadevi C-278/00, *Grčija proti Komisiji*, EU:C:2004:239, točka 82, in z dne 29. aprila 2004 v zadevi C-278/00, *Grčija proti Komisiji*, EU:C:2004:239, točka 82 in drugi sklici.

- (143) Kot je navedeno v uvodni izjavi 61, se lahko podjetja, ki so utrpela škodo zaradi požarov, opredelijo kot upravičenci do pomoči pod pogoji iz uvodne izjave 141, ne glede na to, ali je treba požare v zadevnem primeru obravnavati kot požare v naravi naravnega izvora in zato kot naravne nesreče ali požare, ki povzročijo velike izgube, in zato kot izjemne dogodke.
- (144) Vendar shemi, ki se ocenjujeta, ne izpolnjujeta nobenega od teh pogojev. V okviru shem ni določeno, kaj se šteje za škodo, niti ni treba vzpostaviti povezave med nastalo škodo in požari. Kot je ugotovljeno v uvodni izjavi 62, je iz besedila pravnih podlag shem jasno razvidno, da je edina povezava med upravičenci in požari dejstvo, da imajo upravičenci sedež in opravljajo dejavnosti na enem od geografskih območij, ki so jih prizadeli požari, ne glede na njihov statutarni sedež. Namesto zahteve glede neposredne povezave med škodo in požari je bila v okviru shem pomoči uvedena splošna geografska povezava med sedežem upravičencev in širšimi območji, ki so jih prizadeli požari. Poleg tega so grški organi v svojih pripombah, predloženih 23. septembra 2016, razkrili, da se je zaradi obsežnosti požarov domnevalo, da so **vsa** podjetja utrpela škodo. Uporabljeni preskus se torej ni nanašal na neposredno povezavo med škodo in požari, ampak na domnevo o škodi. Zato imata shemi preširoko področje uporabe in ju ni mogoče šteti za pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki ⁽⁵⁶⁾.
- (145) Grški organi so izpodbijali tudi (glej uvodno izjavo 99) veljavnost ugotovitve iz sklepa o začetku postopka, navedene v uvodni izjavi 63 tega sklepa. Trdili so, da je izjema, ki je bila vključena v pravne podlage shem in v skladu s katero se je v nasprotju s preostalim delom shem od upravičencev nenadoma zahtevalo, da dokažejo neposredno povezavo med nastalo škodo in požari, kazala le, da so se v nekaterih posebnih primerih zahtevali dodatni dokazi. Opozoriti je treba, da je ta ugotovitev dopolnjevala glavno ugotovitev, tj. da shemi nista vključevali zahteve glede neposredne povezave med škodo in požari. Neobstoj neposredne povezave je očitno in je bil ugotovljen v uvodni izjavi 143. Vendar je pripomba grških organov točna in dejansko ustreza ugotovitvi Komisije iz sklepa o začetku postopka. V nasprotju z zahtevami za preostale dele shem so v skladu z izjemo upravičenci dejansko morali predložiti dodatne dokaze, tj. dokazati so morali neposredno povezavo med nastalo škodo in požari. Ta zahteva ni veljala za preostanek shem.
- (146) Poleg tega shemi nista vključevali nobene metodologije za čim bolj natančno oceno škode, nastale zaradi požarov, niti niso bili v okviru shem določeni upravičeni stroški na podlagi navedene škode. Namesto tega je bil sprejet poljuben pristop, pri katerem je bil znesek pomoči nazadnje določen na podlagi zneska posojila, za katero sta bila dodeljena subvencija obrestne mere in državno poroštvo, kot je opisano v sklepu o začetku postopka (glej uvodno izjavo 64 tega sklepa). Zato Komisija sklepa, da je bila pomoč popolnoma nepovezana s škodo zaradi požarov, če je obstajala. Grčija ni izpodbijala te ugotovitve iz sklepa o začetku postopka.
- (147) Grški organi niso izpodbijali niti ugotovitve iz sklepa o začetku postopka, da shemi nista vključevali mehanizma za preprečitev previsokega nadomestila za škodo, ki so jo povzročili požari, zaradi druge dodeljene pomoči ali plačil, ki se izplačajo v okviru zavarovalne police (glej uvodno izjavo 65).
- (148) Nazadnje, v skladu z zahtevo iz točke 119 smernic za obdobje 2007–2013 bi morali biti shemi pomoči vzpostavljeni največ tri leta po dogodku, pomoč pa bi morala biti izplačana največ štiri leta po dogodku. Komisija ugotavlja, da so se pravne podlage zadevnih shem pomoči spreminjale in dopolnjevale do leta 2015 (glej uvodni izjavi 9 in 10). Zato Komisija sklepa, da so grški organi ustvarili dodatne nove elemente državne pomoči, ki niso bili v skladu s roki iz točke 119 smernic za obdobje 2007–2013 in zato niso bili združljivi z notranjim trgovom.
- (149) Kar zadeva pomoč, dodeljeno v gozdarskem sektorju, je med formalnim postopkom preiskave v zadevnem primeru postalo jasno, da sta shemi izključno kompenzacijske narave in nista namenjeni obnovi gozdov, ki so jih poškodovali požari. Ker za take ukrepe v času dodelitve pomoči niso veljale nobene smernice, so ocenjeni neposredno na podlagi člena 107(2)(b) PDEU.

⁽⁵⁶⁾ Glej sodbo Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi C-278/00, *Grčija proti Komisiji*, EU:C:2004:239, točka 85.

- (150) Pogoji za uporabo člena 107(2)(b) PDEU so podrobno opisani v uvodni izjavi 68. Obstajati mora neposredna povezava med škodo in naravno nesrečo ali izjemnim dogodkom, previsoka nadomestila za škodo je treba preprečiti, pomoč pa se mora uporabiti zgolj za povrnitev škode, ki jo je povzročila naravna nesreča ali izjemni dogodek ⁽⁵⁷⁾. Poleg tega mora biti pomoč na upravičenca v vseh oblikah omejena na nastalo materialno škodo. Ocena izpolnitve teh pogojev za kmetijski sektor iz uvodnih izjav 144 do 147 se smiselno uporablja za gozdarski sektor. V okviru shem ni bilo treba dokazati obstoja neposredne povezave med škodo in požari niti nista shemi vključevali določb za preprečitev previsokega nadomestila. Poleg tega glede na neobstoje metodologije v zvezi z oceno materialne škode, nastale zaradi požarov, pravne podlage shem niso mogle omejiti pomoči na navedeno materialno škodo.
- (151) Zadevni shemi pomoči zato nista združljivi z notranjim trgovom na podlagi člena 107(2)(b) PDEU.

Pomoč za odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države članice

- (152) Grški organi so podredno trdili, da bi bilo mogoče ugotoviti, da je zadevna državna pomoč združljiva na podlagi člena 107(3)(b) PDEU kot pomoč za odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države članice. V podporo temu argumentu so z dopisom z dne 9. marca 2017 Komisiji predložili statistične podatke o kmetijski proizvodnji in BDP za celotno Grčijo in območja, ki so jih prizadeli požari. Priložili so tudi izvod študije z naslovom „*Forest fires: causes and contributing factors in Europe*“ (Gozdni požari: vzroki in prispevajoči dejavniki v Evropi) ⁽⁵⁸⁾ ter navedli grški članek z dne 6. septembra 2007 ⁽⁵⁹⁾.
- (153) Komisija ugotavlja, da se lahko v skladu s členom 107(3)(b) PDEU pomoč za odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države članice šteje za združljivo z notranjim trgovom.
- (154) Ne glede na to je treba upoštevati kontekst in strukturo te določbe ter potrebo po ozki razlagi odstopanj od splošnega načela nezdržljivosti državne pomoči z notranjim trgovom ⁽⁶⁰⁾. Resna motnja, navedena v tej določbi, mora vplivati na celotno gospodarstvo države članice, ne zgolj na eno od njenih regij ali sektorjev ⁽⁶¹⁾. V primerih, kadar so prizadete posamezne regije ali sektorji države članice, se uporablja zgolj člen 107(3)(a) in (b) PDEU ⁽⁶²⁾.
- (155) V zvezi s statističnimi podatki, ki so jih grški organi predložili 9. marca 2017, Komisija sklepa, da ne podpirajo argumenta iz uvodne izjave 152. Čeprav podatki kažejo nekaj nihanj v proizvodnji (povečanje in zmanjšanje kmetijske in celotne proizvodnje v obdobju 2007–2009), ne kažejo nikakršne „motnje“ v celotnem gospodarstvu Grčije, sploh pa ne resne. Poleg tega ni prav nobenega znaka, da je kakršen koli vpliv na proizvodnjo v Grčiji pripisljiv požarom leta 2007. Nazadnje, statistični podatki, ki so jih predložili grški organi, zajemajo samo triletno obdobje (2007–2009), zato ne zagotavljajo zadostne slike dolgoročnejšega razvoja kmetijske proizvodnje in njenega vpliva na celotno proizvodnjo v Grčiji v obdobju po požarih.
- (156) Komisija bo zaradi popolnosti analizirala statistične podatke v zvezi s proizvodnjo v Grčiji (kmetijsko proizvodnjo in celotno proizvodnjo, ki zajema vse industrijske sektorje), ki jih je objavil Eurostat ⁽⁶³⁾.

⁽⁵⁷⁾ Sodba z dne 1. februarja 2018 v zadevi T-423/14, *Larko proti Komisiji*, EU:T:2018:57, točka 156.

⁽⁵⁸⁾ Študija na zahtevo Odbora Evropskega parlamenta za okolje, javno zdravje in varnost hrane, februar 2008: „*Forest fires: causes and contributing factors in Europe*“ (Gozdni požari: vzroki in prispevajoči dejavniki v Evropi), IP/A/ENVI/ST/2007-15, na voljo na spletnem naslovu [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2008/401003/IPOL-ENVI_ET\(2008\)401003_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2008/401003/IPOL-ENVI_ET(2008)401003_EN.pdf).

⁽⁵⁹⁾ <http://www.tanea.gr/news/economy/article/36098/?iid=2>.

⁽⁶⁰⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 9. aprila 2014 v zadevi T-150/12, *Grčija proti Komisiji*, EU:T:2014:191, točka 146, in sodba Sodišča z dne 20. septembra 2018 v zadevi C-510/16, *Carrefour Hypermarchés in drugi*, EU:C:2018:751, točka 37.

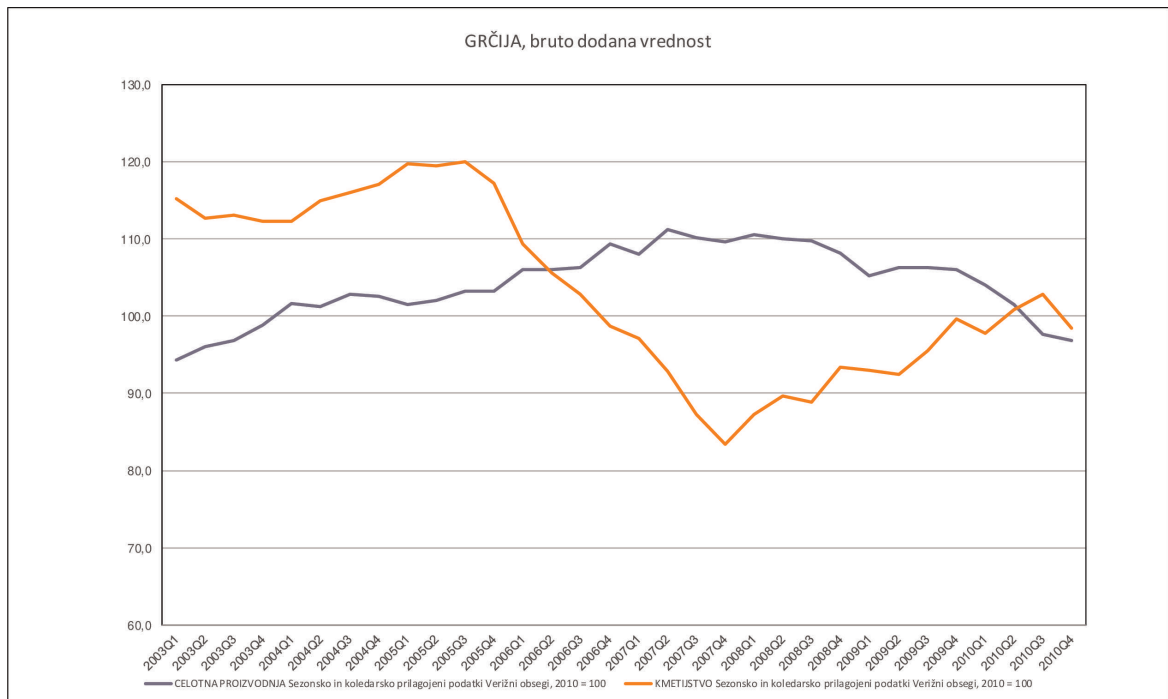
⁽⁶¹⁾ Glej sodbo Sodišča z dne 30. septembra 2003 v zadevi C-301/96, *Nemčija proti Komisiji*, EU:C:2003:509, točki 105 in 106, in sodbo Splošnega sodišča z dne 15. decembra 1999 v združenih zadevah T-132/96 in T-143/96, *Freistaat Sachsen in Volkswagen proti Komisiji*, EU:T:1999:326, točka 167.

⁽⁶²⁾ Glej Odločbo Komisije 94/725/ES z dne 27. julija 1994 o ukrepih, ki jih je sprejela francoska vlada v zvezi s prašičjim mesom (UL L 289, 10.11.1994, str. 26).

⁽⁶³⁾ http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/teina442_r2. Statistični podatki so predstavljeni v spodnjem grafu.

- (157) Kar zadeva celotno kmetijsko proizvodnjo v Grčiji ⁽⁶⁴⁾, statistični podatki jasno kažejo, da je zmanjšanje njenega obsega dolgotrajnejši trend, ki se je začel leta 2005 in trajal do konca leta 2007. Poleg tega graf jasno kaže, da se je obseg celotne kmetijske proizvodnje v Grčiji od leta 2008 do leta 2010 vztrajno in stalno povečeval. Zato Komisija ugotavlja, da ni dokazov o resnem negativnem vplivu požarov leta 2007 na celotno kmetijsko proizvodnjo Grčije.
- (158) Nazadnje, Komisija ugotavlja, da se je celotna proizvodnja v Grčiji ⁽⁶⁵⁾ v obdobju 2007–2009 stalno povečevala do finančne krize, ki je Grčijo prizadela leta 2009. Razpoložljivi podatki torej ne dokazujejo, da so požari znatno vplivali na celotno gospodarstvo Grčije.

Vir: Eurostat (http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/teina442_r2).

- (159) Argument grških organov iz uvodne izjave 152 je zato treba zavrnilti.

Pomoč za spodbujanje ali pospeševanje razvoja določenih gospodarskih območij

- (160) Komisija je v sklepu o začetku postopka ocenila tudi, ali sta obravnavani shemi morebiti združljivi na podlagi člena 107(3)(c) PDEU kot pomoč za spodbujanje ali pospeševanje razvoja določenih gospodarskih območij. Grški organi niso niti v fazi formalne preiskave predložili nobenega argumenta, da bi bilo mogoče ugotoviti združljivost shem na podlagi člena 107(3)(c) PDEU, in se niso strinjali, da bi lahko shemi koristili tudi podjetjem v težavah. To pojasnjuje, zakaj niso poskušali trditi, da so se uporabile in upoštevale smernice o reševanju in prestrukturiranju. Vendar je Komisija opravila tako oceno v sklepu o začetku postopka zaradi popolnosti. V tem sklepu so na kratko znova preučene ugotovitve iz sklepa o začetku postopka, saj so bile potrjene v formalni preiskavi.
- (161) Zdrava podjetja, ki so imela korist od teh shem, so prejela pomoč za tekoče poslovanje, za katero ni mogoče ugotoviti, da je združljiva z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3)(c) PDEU.
- (162) Kar zadeva podjetja v težavah, ki so prejela pomoč v okviru zadevnih shem, je treba oceno opraviti v skladu s smernicami o reševanju in prestrukturiranju (glej uvodni izjavi 59 in 73). Kot je bilo poudarjeno v sklepu o začetku postopka, ocena ni omejena na MSP, saj sta bili shemi odprti za vsa podjetja.

⁽⁶⁴⁾ Glej rdečo črto v grafu.

⁽⁶⁵⁾ Glej modro črto v grafu.

- (163) Glede na značilnosti zadevnih shem, tj. dejstev, da je bila dolgoročna pomoč dodeljena brez kakršnega koli načrta za prestrukturiranje, izravnalni ukrepi za čim večje zmanjšanje škodljivih učinkov na pogoje trgovanja niso bili sprejeti, pogoji za preprečitev upravičencem, da bi pomoč uporabili za financiranje novih naložb, ki niso bistvene za obnovo sposobnosti preživetja podjetja, pa niso obstajali, shemi nista v skladu s smernicami o reševanju in prestrukturiranju, kot je bilo podrobno analizirano v sklepu o začetku postopka (glej uvodne izjave 72 do 78 sklepa o začetku postopka).

Morebitna združljivost z drugimi odstopanji iz člena 107 PDEU

- (164) Komisija zaradi popolnosti ⁽⁶⁶⁾ ugotavlja, da so bile ugotovitve v zvezi z nezdržljivostjo drugih odstopanj iz člena 107 PDEU od prepovedi dodelitve pomoči na podlagi teh shem (navedene v uvodnih izjavah 81 in 82 tega sklepa) iz sklepa o začetku postopka potrjene med formalnim postopkom preiskave. Z izjemo odstopanja na podlagi člena 107(3)(b) PDEU, katerega uporaba v zadevnem primeru je bila obravnavana v uvodnih izjavah 153 do 159, niso niti grški organi niti nobena tretja oseba trdili nasprotno.

Končni premisleki

- (165) Nazadnje, pravne podlage shem niso vsebovale nobene določbe v zvezi z upoštevanjem načela Deggendorf. V skladu z navedenim načelom podjetja, ki so imela koristi od prejšnje pomoči, za katero je Komisija ugotovila, da je nezdržljiva, niso mogla prejeti pomoči na podlagi teh shem, dokler niso povrnila navedene prejšnje pomoči ⁽⁶⁷⁾. To načelo se ne uporablja za pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče, iz člena 107(2)(b) PDEU. Zato nobena od drugih preučeni pravni podlag zaradi neupoštevanja tega načela ni mogla utemeljiti dodelitve pomoči na podlagi teh shem.

VI. ZAKLJUČEK

- (166) Komisija ugotavlja, da shemi pomoči, vzpostavljeni z Ministrsko odločbo št. 36579/B.1666/27-8-2007 (in poznejšimi spremembami), v obliki subvencij obrestne mere in grških državnih poroštev pomenita državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Poleg tega ugotavlja, da je Grčija zadevni shemi pomoči izvajala nezakonito in v nasprotju s členom 108(3) PDEU. Opravljena analiza dokazuje, da pomoči ni mogoče razglasiti za združljivo z notranjim trgovom.
- (167) Iz tega sledi zlasti, da je državna pomoč, ki jo je Grčija dodelila družbi Sogia Ellas in njenim hčerinskim družbam v obliki subvencij obrestne mere na podlagi shem iz uvodne izjave 166, nezakonita in nezdržljiva z notranjim trgovom.

VII. VRAČILO

- (168) Ker je pomoč nezakonita in nezdržljiva z notranjim trgovom, bi morala Grčija končati shemi pomoči in dodeljeno pomoč izterjati od upravičencev, razen če je bila pomoč dodeljena za specifičen projekt, ki je v času dodelitve izpolnjeval vse pogoje uredb o skupinskih izjemah, uredbe o pomoči *de minimis* ali sheme pomoči, ki jo je odobrila Komisija.
- (169) Pripombe grških organov o absolutni nezmožnosti vračila državne pomoči (glej uvodni izjavi 101 in 102) niso pomembne za oceno združljivosti, opravljeno v tem sklepu, ampak so izrecno namenjene temu, da bi Komisijo spodbudile, da od Grčije ne bi zahtevala vračila nezdržljive pomoči. V ta namen se grški organi sklicujejo na prejšnjo prakso odločanja Komisije (glej uvodno izjavo 102).

⁽⁶⁶⁾ V skladu s sodno prakso sodišč EU Komisiji ni treba oceniti združljivosti ukrepov na podlagi razlogov, na katere se država članica ni sklicevala; v zvezi s tem glej sodbo Splošnega sodišča z dne 1. februarja 2018 v zadevi T-423/14, *Larko proti Komisiji*, EU:T:2018:57, točka 157.

⁽⁶⁷⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 13. septembra 1995 v združenih zadevah T-244/93 in T-486/93, *Textilwerke Deggendorf proti Komisiji*, EU:T:1995:160, točke od 51 do 60.

- (170) Komisija v tej fazi ne sprejema argumenta Grčije o absolutni nezmožnosti vračila ⁽⁶⁸⁾. V zvezi s tem morata biti izpolnjena dva kumulativna pogoja po podrobni preučitvi, ki jo opravi Komisija, in sicer dejanski obstoj težav, na katere se sklicuje zadevna država članica, in neobstoj alternativnih načinov vračila. Samo če bi Komisija po taki podrobni preučitvi ugotovila, da alternativnih načinov, s katerimi bi bilo mogoče vsaj deloma povrniti zadevno nezakonito pomoč, ni, bi se lahko štelo, da je navedeno vračilo objektivno in absolutno nemogoče izvesti. V zadevnem primeru Grčija ni izključila alternativnih načinov za vsaj delno vračilo, ampak se je zanašala zgolj na dejstvo, da ni mogoče pridobiti potrebnih informacij o neposredni in posredni škodi, ki so jo povzročili požari, saj evidence in dokumentacija o tem ne obstajajo. Na primer ni jasno, ali je mogoče približno določiti škodo na podlagi posnetkov iz zraka v času požarov, javnih evidenc ali drugih sredstev. Zato zahteve za opustitev odredbe vračila nezdržljive državne pomoči v tej fazi ni mogoče sprejeti.
- (171) Kar zadeva prejšnje odločitve Komisije, je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso sodišč Unije opozoriti ⁽⁶⁹⁾, da je državna pomoč objektivni pojem, ki se presoja na dan, ko Komisija sprejme odločbo, presoja pa je odvisna zgolj od vprašanja, ali je z državnim ukrepom zagotovljena prednost enemu ali več določenim podjetjem. V skladu s tem prejšnje odločitve Komisije ne morejo biti odločilne.
- (172) Komisijo v zvezi s tem zavezujejo samo zadevne določbe Uredbe (EU) 2015/1589. Tako mora Komisija v skladu s členom 16(1) postopkovne uredbe o vračilu pomoči odrediti vračilo nezdržljive pomoči. Poleg tega v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2015/1589 za vračilo pomoči velja desetletni zastaralni rok, ki začne znova teči po vsaki prekinitvi. Zadevni shemi pomoči sta bili vzpostavljeni 25. avgusta 2007, prvi ukrep Komisije v zvezi s tem pa je bil dopis, poslan grškim organom 25. julija 2014, s katerim je Komisija zahtevala dodatne informacije o tej zadevi.
- (173) Vsekakor pogoji, ki so utemeljevali odločitev o opustitvi odredbe vračila v primerih, na katere se sklicuje Grčija (glej uvodno izjavo 102), v zadevnem primeru niso izpolnjeni. Med drugim so se v primeru državne pomoči SA.33083 (2012/C) (ex 2012/NN) naravne nesreče zgodile več kot deset let pred datumom sklepa, v nekaterih primerih celo 25 let prej. V nasprotju s tem so se požari v zadevnem primeru zgodili leta 2007, grški organi pa so vedeli, da Komisija obravnava zadevni shemi, od sredine leta 2014. Iz teh razlogov Komisija v tem primeru ne more sprejeti zahteve grških organov za opustitev odredbe vračila nezdržljive pomoči.
- (174) Zato bi bilo treba v skladu z odstavkom 42 obvestila Komisije z naslovom „Za učinkovito izvajanje odločb Komisije, ki od držav članic zahtevajo doseg vračila nezakonite in nezdržljive državne pomoči“ Grčiji določiti rok za popolno izvedbo. Na zneske, ki jih je treba vrniti, bi bilo treba plačati obresti v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽⁷⁰⁾.
- (175) Ta sklep bi bilo treba izvesti nemudoma, razen za pomoč, ki je v času dodelitve izpolnjevala vse pogoje iz veljavne uredbe o pomoči *de minimis* (glej člen 2 Uredbe Sveta (ES) št. 994/98 ⁽⁷¹⁾) ali uredb o skupinskih izjemah. Zlasti individualno pomoč, dodeljeno na podlagi shem pomoči iz tega sklepa, ki je ob dodelitvi izpolnjevala pogoje iz Uredbe (EU) št. 702/2014 ali katere koli druge odobrene sheme, bi bilo treba šteti za združljivo z notranjim trgovom do največje intenzivnosti pomoči, ki se uporablja za to vrsto pomoči –

⁽⁶⁸⁾ Glej sodbo Sodišča (veliki senat) z dne 6. novembra 2018 v združenih zadevah C-622/16 P do C-624/16 P, *Scuola Elementare Maria Montessori proti Komisiji*, EU:C:2018:873, točki 96 in 97. V zvezi z razlago pojma absolutne nezmožnosti vračila kot edine izjeme od obveznosti vračila državne pomoči, ki jo Komisija razglasi za nezdržljivo, glej še Obvestilo Komisije – Za učinkovito izvajanje odločb Komisije, ki od držav članic zahtevajo doseg vračila nezakonite in nezdržljive državne pomoči, UL C 272, 15.11.2007, str. 4, točke od 18 do 20 in navedena sodna praksa.

⁽⁶⁹⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 4. marca 2009 v zadevi T-445/05, *Associazione italiana del risparmio gestito in Fineco Asset Management proti Komisiji*, EU:T:2009:50, točka 145.

⁽⁷⁰⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

⁽⁷¹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 142, 14.5.1998, str. 1).

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Shemi pomoči, vzpostavljeni z Ministrsko odločbo št. 36579/B.1666/27.8.2007 (in poznejšimi spremembami), v obliki subvencij obrestne mere in poroštev, ki jih je dodelila Helenska republika, pomenita državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Ti shemi državne pomoči je Helenska republika izvedla nezakonito in v nasprotju s členom 108(3) PDEU ter sta nezdržljivi z notranjim trgov.

Ta sklep se nanaša samo na dejavnosti, povezane s proizvodnjo, predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, tj. proizvodov, navedenih v Prilogi I k PDEU, razen ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, ter z gozdarstvom, kot ga opredeljuje Eurostat. Zato ne posega v morebitno pomoč, dodeljeno drugim gospodarskim sektorjem v skladu z zadevnimi shemami pomoči.

Člen 2

1. Helenska republika od upravičencev izterja pomoč iz člena 1.
2. Zneskom, ki jih je treba vrniti, se prištejejo obresti za obdobje od dneva, ko so bili dani na voljo upravičencem, do njihovega dejanskega vračila.
3. Obresti na zneske, ki jih je treba vrniti, se izračunajo z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe (ES) št. 794/2004 in Uredbo Komisije (ES) št. 271/2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004 ⁽²⁾.
4. Helenska republika preneha zagotavljati korist shem iz člena 1 in prekliče vsa nepravilna plačila pomoči na podlagi shem iz člena 1 z začetkom od datuma sprejetja tega sklepa.

Člen 3

Pomoč ne pomeni državne pomoči, če ob odobritvi izpolnjuje pogoje iz člena 2 Uredbe (ES) št. 994/98, ki je veljala ob dodelitvi pomoči.

Člen 4

Individualna pomoč, dodeljena na podlagi ukrepov iz člena 1, ki ob dodelitvi izpolnjuje pogoje iz Uredbe (EU) št. 702/2014 ali katere koli druge odobrene sheme pomoči, je združljiva z notranjim trgov do največje intenzivnosti pomoči, ki se uporablja za to vrsto pomoči.

Člen 5

1. Vračilo pomoči, dodeljene na podlagi shem iz člena 1, je takojšnje in učinkovito.
2. Helenska republika zagotovi, da se ta sklep izvede v celoti v štirih mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu.

⁽²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 271/2008 z dne 30. januarja 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 82, 25.3.2008, str. 1).

Člen 6

1. V dveh mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu Helenska republika predloži naslednje informacije:
  - (a) seznam upravičencev, ki so prejeli pomoč iz člena 1, in skupni znesek pomoči, ki ga je prejel vsak izmed njih;
  - (b) skupni znesek (glavnica in obresti), ki ga mora vrniti vsak upravičenec, ki je prejel pomoč, za katero ne velja pravilo *de minimis* ali Uredba (EU) št. 702/2014 ali ni zajeta z nobeno drugo odobreno shemo pomoči;
  - (c) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;
  - (d) dokumente, ki dokazujejo, da je bilo upravičencem odrejeno vračilo pomoči.
2. Helenska republika obvešča Komisijo o napredku glede sprejetih nacionalnih ukrepov za izvajanje tega sklepa, dokler se pomoč iz člena 1 ne izterja v celoti. Na zahtevo Komisije nemudoma predloži podatke o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Zagotovi tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih, ki so jih upravičenci že povrnili.

Člen 7

Ta sklep je naslovljen na Helensko republiko.

V Bruslju, 7. oktobra 2019

Za Komisijo
Phil HOGAN
Član Komisije
